

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

İnsan ve Tabiat

A L İ
R A M A Z A N
D İ N Ç

2 0 2 4 İ S T A N B U L

Aranan Kimlik

ALİ
RAMAZAN
DİNÇ

MAVİ YAYINCILIK

ISBN: 978-605-9899-41-3

Yayıncı Sertifika No: 13757

Genel Yayın Yönetmeni: Hasan Taha DİNÇ

Yazı İşleri Müdürü: Hasan HAFİF

Dipnotlar: İdris KOCABAŞ - Büşra H. BİÇGEL

Tasarım: Ali BIYIKLI

© **ABY MEDYA GRUP**

İkinci Baskı İstanbul, 2024

Baskı ve Cilt: Step Ajans Matbaacılık

Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11

Bağcılar – İSTANBUL

Tel: 0212 446 88 46

Matbaa Sertifika No: 45522

Yazışma Adresi:

Dervişali Mah. Uçbey Sk. No: 7/2

Edirnekapı-Fatih-İSTANBUL

Tel: +90 212 635 83 95 – 96

e-mail: info@maviyayincilik.com

©Bu kitabın yayım hakları saklıdır. Yayıncıdan izin alınmadan kısmen veya tamamen çoğaltılamaz veya yayımlanamaz.

İçindekiler

Müellif Hakkında	4
Takdim.....	6
Dinle Kâinat Kitâbı'ndan	9
Kâinât Bir Âile	12
Doğa-Fıtrat Dengesi.....	17
İnsan ve Tabiat.....	23
Mahlûkâta Şefkat	28
Müslümanın Bedeli.....	31
Ortak Özellik.....	36
İtâat	40
Mahmud Sâmî Ramazanoğlu (ks).....	47
Hacı Hasan Efendi (ks).....	50
Kıyam.....	61
Şehâdet.....	66
Yetim	71
Mültecî	74
Yardımlaşma.....	76
İtidâl	80
İhtiras mı İhtiyaç mı?.....	84
Bir Kab Hacmine Göre Alır.....	89
Deniz.....	91
Nefis Kışımı Tâatle Bahar Eylemek	96
Eğitimde Kalite	100
Kader	102
Çözüm Nedir?.....	106
Sonuç Aynı.....	108

Müellif Hakkında

Nüfus kayıtlarına göre Ali Ramazan Efendi, 01.04.1957 yılında Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde dünyaya gelmiştir. İlköğrenimini Yahyalı'da, orta ve lise öğrenimini Kayseri İmam-Hatip Lisesi'nde, lisans öğrenimini ise Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde (İslâm Enstitüsü) tamamlamıştır. Öğrencilik yıllarında özel hocalardan Arapça derslerinin yanı sıra fıkıh, hadis, tefsir dersleri de almış olan Ali Ramazan Efendi, küçük yaşlardan itibaren Mahmûd Sâmî Ramazanoğlu'nun (k.s) özel ilgi ve alâkasına muhatap olmuştur. Kısa bir süre Van Erciş'te Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde vaizlik yapmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında birçok konferanslar vermiş, inceleme ve araştırma amacıyla Avrupa ve Afrika ülkeleriyle beraber Türk Cumhuriyetlerine gitmiştir.

1988 yılında Ankara'da Safa Vakfı'nın **kuruluşuna öncülük yapan Ali Ramazan Efendi**, 1993 yılında Yenidünya Dergisi'ni, 1995 yılında Mavi Yayıncılığı, 2007 yılında Verenel Derneği ve Seyr Fm'i kurmuştur. 2010 yılından itibaren İstanbul Elif Efendi Dergâhı'nda tasavvufun, Kur'ân ve sünnet bağlamında anlaşılabilmesi için faaliyetler yürütürken,

bir yandan da Dini İlimler ve Değerler Araştırma Merkezi (DİDAR), Ehl-i Sünnet Âlimler Birliği (ESAM), Genç Safa, Yediülya Web Sitesi, Özel Safa Okulları, Özel Safa Kelebek Anaokulu ve Kreşleri, Cahit Zarifoğlu Bilgi ve Hikmet Evi, Seyr Tv gibi kuruluşlara öncülük etmeye devam etmektedir. Ali Ramazan Efendi'nin, Manevî Yolun Esasları, Kemâlât, Kemâle Dair Sohbetler, Manevî Yolculuk Seyr u Sülûk, Yansımalar, Gönül Beytullahtır, Hakkı Seven Âşıklar, Gönül Neşvesi, Gönül Gözüyle Hac ve Umre isimlerinde basılmış kitapları ve Yenidünya Dergisi'nde üç yüz elliye yakın yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır.

Tasavvufu, **“Kulun vakit içinde, o vakte en uygun şeyle başbaşa olması...”** şeklinde anlamış, günümüz insanlarına en öncelikli olan şeyin akîde eğitimi olduğunu belirtmiş; takvâyı **“îmandan îslâm'a, îslâm'dan ihsâna yükseliş”** olarak tanımlamıştır. Kafalar arınmadıkça kalplerin durulmayacağını, kalpler durulmadıkça da salih bir toplum oluşmayacağını ifâde etmiş ve bu münâsebetle de dâimâ ilkeli bir çalışma sergilemiştir.

Ali Ramazan Efendi'nin, Hacı Hasan Efendi'den aldığı Nakşibendiyye ve Kâdiriyye icazetlerinin yanı sıra Sayın Muhammed Fadıl Geylânî'den biri “Kâdiriyye İcazeti” diğeri de “İlmiyye İcazeti” olmak üzere iki adet icazetnamesi daha bulunmaktadır. Makalelerinde Hacı Hasan Efendi (ks) tarafından kendisine verilen ve “sancaktar” anlamına gelen, **“Alemdâr”** mahlasını kullanan Ali Ramazan Efendi, irşad faaliyetlerine devam etmektedir.

Zât-ı âlilerine bu güzel gayretlerinden dolayı şükranlarımızı arz ederken, daha verimli çalışmalar için uzun ömürler vermesini Rabbimiz Teâlâ'dan niyâz ederiz.

Takdim

Kaleme alınan bu eser, bir derdin ve bir sevdânın sesidir. Kaybolan değerler, yitik hayâller, geçen ömürler, unutulmuş hasletler, gerçekleşen pişmanlıklar karşısında bir uyarı ve bir hatırlatma çabasıdır. Eserde ortaya konan ana fikir, kulluk vazîfesi olarak dikkat çekmektedir. Müellif Müslüman kimliğini arzulanan ve özlenen bir değer olarak tanımlamaktadır. Bu kimliğin temel esas ve ölçütlerinin ise Kur'ân ve sünnet çizgisiyle temellendirildiğine dikkat çekmektedir. Kur'ân ve sünnet bütünlüğüne vurgu yapan müellif, eserinde anlam haritamızın farkında olmaya, evrensel değerlerimize sâhip çıkmaya ve Allâh'ın rızâsına ermeye bizleri dâvet etmektedir. Eserde hayata bir bütün olarak bakış, hayatın seyrini muhasebe ve otokontrol bilinciyle gerçekleştirme azmi dikkati çekmektedir. Eserde bahsedilen aranan kimlik, asr-ı saadet toplumunun hassâsiyetine bürünmektir. Eserde müellif bizleri Kur'ân-ı Kerîm'in ışığında, vahyin aydınlığında, ilâhî kelâmın sıcaklığında İslâm'ın sesine kulak vermeye, Rabbimizin dâvetine icabet etmeye çağırmaktadır. Yaşayan Kur'ân

olarak Resûlullâh (sav)'in, insanlık için yegâne üsve-i hasene oluşuna işârette bulunmaktadır. Peygamber Efendimizin oluşturduğu asr-ı saadet toplumu model cemiyet olarak takdîm edilmektedir. Nebevî ahlâkı, sünnetin berraklığını, aklın işlevselliğini ve içsel gelişimin dinamiklerini idrâk etmeye yüksek sesle bir çağrı yapılmaktadır.

Ülkemizin kanâat önderlerinden biri olarak Ali Ramazan Dinç Efendi bizlere âile hayatından ticâret hayatına, bireysel ahlâktan toplumsal ahlâka, yerel kimliklerden evrensel ölçütlere, dünden yarına, tefekkürden tezekküre, akıldan gönle çok yönlü bir bakış açısı bilinci kazandırmaktadır. Üreten, düşünen, ibret alan, edepli davranan, seven ve sevilen, güvenen ve güvenilen, arayan ve soran, düşünen ve idrâk eden bir kimlik kazanmaya çağrı yapmaktadır. Yaşanan en önemli sorunun insanlık krizi olduğuna, eksikliği hissedilen en büyük yoksulluğun insan-ı kâmil kalitesi olduğuna işâret etmektedir. Erdemli toplum oluşturmanın, kardeşlik atmosferine bürünmenin, ümmet şuuruna ermenin, kalkınan ve gelişen bir cemiyet dokusuna kavuşmanın, sorumluluklarımızla haklarımızın farkında olmanın bir çözümlenmesini yapmaktadır.

Her güzel eser yegâne Kitab'ın anlaşılması için okunur. Bu eser de ilâhî vahyi anlamamıza katkı sağlayan samîmî bir çalışmanın semeresidir. Okundukça istifâde edilecek bir eserdir. Gönülden dile, dilden kaleme, satırlardan sadırlara aktarılan bu çalışma, erdemli neslin teşekkülünde önemli bir köşe taşı olacak bir eserdir.

Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE

Dinle Kâinat Kitâbı'ndan

*Bişnev in ney çün hikâyet mîküned
Ez cüdâyîhâ şikâyet mîküned*

*Dinle, bu ney neler hikâyet eder,
Ayrılıklardan nasıl şikâyet eder.*

Dinle kâinat kitâbından bize neler hikâyet eder. Kendi dillerince neler konuşurlar. Sâhi var mı dilleri? Hepsi kendi âleminde tesbîhatta. Gönlünde on sekiz bin âlemin esrârî olanlar duyar bu neyi. Niyâzî Mısrî'nin dediği gibi:

*“Zât-ı Hakk'da mahrem-i irfân olan anlar bizi
İlm-i sır'da bahr-i bî-pâyân olan anlar bizi”*

Kâinâtın içine dürüldüğü insanların enfüsî iç yönle-
rinin yanında, âfâk dış cihetleri de dile gelir. “Ben senin
kulluk görevini yerine getirmen için sana hizmetteyim. Sen
de unutma Hâlik'ımı.”

Zikret her nefes Râzık'ını. Ömrün boş yere fedâ edilme-
mesi için, tıkaç çıkarılan kulak günün sesini şöyle dinler:
“Ey insanlar, ben yeni bir günüm ve benim içimde yapılan

her şeye şâhidim. Ben gittim mi, kıyâmete kadar bir daha geri dönmem.” Her şey bir tarafa, sessiz yer, demedik söz bırakmaz bize.

Yeryüzü, her gün, insanlara 10 cümle ile seslenir:

Üzerimde; Gezip dolaşıyorsun! İçimde; Hareket edemeyeceksin!

Üzerimde; Günah işlersin! İçimde; Hesap vereceksin!

Üzerimde; Gülüyorsun! İçimde; Ağlayacaksın!

Üzerimde; Neşelenirsin! İçimde; Mahzûn olacaksın!

Üzerimde; Mal topluyorsun! İçimde; Pişmân olacaksın!

Üzerimde; Haram yapıyorsun! İçimde; Kurtlar seni yiyecek!

Üzerimde; Hîle yapıyorsun! İçimde; Zelîl olacaksın!

Üzerimde; Sevinçlisin! İçimde; Üzüntüye düşersin!

Üzerimde; Işıқта geziyorsun! İçimde; Karanlığa düşersin!

Üzerimde; Herkesle berâbersin! İçimde; Yalnız kalacaksın!

Hayvânât da seslenir gafletten uyanmamız için.

Bâyezid (ks)’a bir köpek, Cüneyd-i Bağdâdî’ye (ks) avını bekleyen bir kedi, İbrâhîm b. Edhem’e (ks) atın eyeri, okunu doğrulttuğu ceylan der ki: “Seni Allah Teâlâ av avlamak için mi yarattı?” Kur’ân-ı Azîmüşşân’da isimleriyle anılan sûrelerde, karıncanın beyi, şefkat ve merhamete, Nahl sûresinde arı, mü’minin fazl ve bereketine, temizlik ve sosyal yapıya vurgu yapar. Bakara sûresinde inek; Mûsâ (as)’ın ineği kesmesi inekperestlik inancını ortadan kaldırır. Ankebût, örümcek ağı bir mîmârî şâheseri ortaya kor. “Zayıf bir örgüyüm ama, kurşun geçirmeyen çelik yeleklere malzemeyim.” der. Sivrisinekle verilen misâllerde de tevhîd ve şirk gibi temel dînî gerçeklerin anlaşılmasını temin eder: “**Ey insanlar! Size bir misâl verilmekte; dinleyin onu: Allah’tan başka kendilerine yalvarıp yakardıklarınız var ya, hepsi bunun**

için bir araya gelseler bile bir sinek yaratamazlar! Hattâ sinek onlardan bir şey kapsa, onu dahî ondan kurtarmazlar. İsteyen de âciz, kendinden istenen del!”¹ Risâletten önce Efendimiz’e (sav) selâm veren taş, ayrılığıyla inleyen hurma kütüğü, âlemde ne varsa hepsinin aşkı, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ks)’un ney’ine akseder. İştîyâkını, kalbinin pâre pâre oluşunu, rûhun geliş mekânının özlemini, yaratılışın gâyesi, insan-ı kâmilî anlatır.

1 Hac, 22/73.

Kâinât Bir Âile

Herşey O'na âid olduğuna göre âlem birbirine hısımdır. Nehir, göl, deniz, baraj, kuyu; çorak, kireçli, minerallere göre değişen suların hepsi nîmettir.

Sıcaklığı, buharlaşmayı artıran, kar erimelerine neden olan, kokuşmayı önleyen, aşılınmayı temin eden, bitkilerin olgunlaşma ve hasat süresini kısaltan rüzgârlar bir ihsandır.

Isı, elektrik, mekanik, kimyâsal, nükleer, manyetik, kinetik ve potansiyel enerji hayâtın bir parçasıdır.

Kırmızı toprak, orman, çöl, bozkır, kahverengi ve kara topraklar, farklılık arz etmekle birlikte doğanın bir güzelliğidir.

Dağ, taş, akik, yeşim, yıldız, amazon, amber, mercan, bakır, yakut, zümrüt, safir, mermer, granit, alçı vs. bir süstür.

Milyonlarca canlı çeşidi, kara ve sudaki hayvanlar, havada uçan mahlûklar, çiftliklerde, ormanlarda yaşayan, bildiğimiz ve bilmediğimiz birçok hayvanlar kıymettir.

Canlıların ikinci grubunu oluşturan bitkiler, çam, köknar, ladin, kavak gibi ağaçlar, karada yetişen yosunlar, kamışlar,

saksıdaki çiçeklerden tutun, damarsız, damarlı, tohumuz bitkiler, sert çekirdekli, yumuşak çekirdekli, sert kabuklu, üzüksü, tropik meyveler, ceviz, badem, fındık, kestane, elma armut, vişne gibi bitkiler birer zînettir. Rabbimizin nîmetidir. Kâinatta bulunan bütün varlıklar, kendi konumlarına göre kulluk yaparlar Cenâb-ı Hakk'a. **“Çünkü göklerde ve yerde olan her şey Rahmân'a baş eğmiş kul olarak gelecektir.”**¹ Kâinât bir uyum içindedir. Sanki âlem bir âile.

Hiçbir şeyi boş yere yaratmayan Mevlâ tabiatin bozulmasına râzî değildir. Ağaç kesmek, beslenmek için aşırı avlanmak ekolojik dengeyi bozar. Bilinçsizce avlanmak, kaynaklarımızı tasarruflu kullanmamak, CFC gazları olan ürünleri kullanmak, GDO'lu ürünler tüketmek, biyoteknolojiyi zarar verecek tarzda kullanmak ekolojik yapıya zarar verir.

Evrende, insandan semâya, hayvanlardan denizlere kadar bütün eşyâda hassas dengeler vardır tefekkür eden akıl sâhipleri için. Hâlik-ı Zül Celâl'in yaratışının delillerini gösteren birer mûcize, îman hakîkatidir.

“Onun hak olduğu meydana çıkıncaya kadar varlığımızın belgelerini onlara hem dış dünyâda ve hem de kendi içlerinde göstereceğiz. Rabbinin her şeye şâhit olması yetmez mi?”²

İnsanı insan yapan, ona şuur âleminde neşv ü nemâ bulduracak, yeşertecek rûhânî tefekkürdür.

Hazreti Âişe Radiyallâhu anhâ vâlidemiz, nakleder:

“Bir gece Rasûlullah -sallallâhu aleyhi ve sellem- bana:

- **“Ey Âişe! İzin verirsen, geceyi Rabbime ibâdet ederek geçireyim.”** dedi. Ben de:

1 Meryem, 19/93.

2 Fussilet, 41/53.

- “Vallâhi Seninle berâber olmayı çok severim, ancak Seni sevindiren şeyi daha çok severim.” dedim.

Kalktı, abdest aldı ve namaza durdu. O kadar ağladı ki, sakalları, elbisesi, secde ettiği yer ıslandı. Bilâl (ra) ezan okumaya geldi. Âlemlerin Efendisi'nin ağladığını görünce, O'nun mahzûniyetini merâk ederek:

- “Yâ Rasûlallâh! Allah Teâlâ sizin geçmiş ve gelecek bütün günahlarınızı bağışladığı hâlde niçin ağlıyorsunuz?” deyince:

- “**Allâh'a çok şükreden bir kul olmayayım mı?**” buyurdu. **Bu gece öyle âyetler indirildi ki, onu okuyup da üzerinde tefekkür etmeyenlere yazıklar olsun!**” dedi ve şu âyeti okudu:

“Şüphesiz ki göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, akl-ı selîm sâhipleri için (Allâh'ın birliğini ve azametini gösteren) kesin deliller vardır. Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her an) Allâh'ı zikrederler; göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin tefekkür ederler ve: Rabbimiz! Sen bunları boşuna yaratmadın. Sen'i tesbîh ederiz; bizi cehennem azâbından koru! (derler).”³

Kâinâtı Cenâb-ı Hakk insan için, insanı da Zât'ına kulluk için yaratmıştır. Bu değer in idrâkinde olan insan, “İnsanların hepsi Allâh'ın ıyâli [ev halkı] gibidir. Allâhü Teâlâ'nın en çok sevdiği kimse, O'nun ıyâline [insanlara] en faydalı olandır. Allâhü Teâlâ'nın en buğzettiği kimse de, Onun ıyâline iyilik etmeyendir.” hadîs-i şerîf'ine istinâden, inançsızın bile hidâyetini ister. Hem Uhud gazvesinde, hem de Taif seferinde

3 Âl-i İmrân, 3/190-191.

ezâ gören Efendimiz'in (sav) dişleri kırılmış, yanağı yaralanmıştı. Bir yandan yüzündeki kanları siliyor, bir yandan duâ ediyordu: **“Allâh'ım, Sen kavmimi bağışla! Çünkü onlar bilmiyorlar.”**

Beşer olan insanlar aynı hayâtı paylaşmaları sebebiyle ortak bir değer taşımaktadır. **“Ey insanlar! Doğrusu Biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabîleler hâline koyduk ki birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz Allah katında en değerliniz, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Allah bilendir, haberdardır.”**⁴ Renk, şekil ve biçim ayırımı yapmaz dînimiz. Farkı sâdece Allah korkusunda görür. İmanları sebebiyle de mü'minlerin kardeş olduklarını beyân eder: **“Şüphesiz mü'minler birbiri ile kardeştiler; öyle ise dargın olan kardeşlerinizin arasını düzeltin; Allah'tan sakının ki size acısın.”**⁵

Yardımlaşmalarını ister:

“Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin vefîleridir; iyiyi emreder kötülükten alıkorlar; namaz kılarlar, zekât verirler, Allâh'a ve Peygamberine itâat ederler. İşte Allah bunlara rahmet edecektir. Allah şüphesiz güçlüdür, hakîmdir. Allah mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara, temelli kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetler, Adn cennetlerinde hoş meskenler va'detmiştir. Allah'ın hoşnûd olması en büyük şeydir. İşte büyük kurtuluş budur.”⁶

4 Hucurât, 49/13.

5 Hucurât, 49/10.

6 Tevbe, 9/71-72.

Mü'minlerin birbirlerine duâları:

“Onlardan sonra gelenler: “Rabbimiz! Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi bağışla; kalbimizde mü'minlere karşı kin bırakma. Rabbimiz! Şüphesiz Sen şefkatlisin, merhametlisin” derler.”⁷

Birbirleriyle sınımsıcak dost olurlar. Kusurlarını bağışlarlar, kini buğzu atarak bir âile olurlar:

“İyilik ve fenâlık bir değildir. Ey inanan kişi: Sen, fenâlığı en güzel şekilde sav; o zaman, seninle arasında düşmanlık bulunan kişinin yakın bir dost gibi olduğunu görürsün.”⁸

7 Haşr, 59/10.

8 Fussilet, 41/34-35.

Doğa-Fıtrat Dengesi

“O’nun katında her şey bir ölçüye göredir.”¹

“Gerçekten Biz, her şeyi bir ölçü ve dengede yarattık.”²

“Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.”³

“Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.”⁴

Bu âyet-i celîlelerde her şeyin bir denge, düzen ve intizam içinde olduğu, hem de Kitâb-ı Kerîm’de hayatta olabilecek herşey îzah buyurulmuştur.

Semâvât ve arzın muhteşem bir kudretin eseri olduğu beyân edilmiştir. **“O ki, birbiri ile âhenkdâr yedi göğü yaratmıştır. Rahmân olan Allâh’ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun?”⁵**

1 Ra’d, 13/8.

2 Kamer, 54/49.

3 En’âm, 6/59.

4 En’âm, 6/38.

5 Mülk, 67/3.

Semâvât ve arzı ve içindekileri insanoğlunun hizmetine kulluk için veren Hâlik-ı Lemyezel, insanı madden ve mânen mükemmel yaratmıştır. **“Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.”**⁶ Mükemmeliyeti aklında ve rûhundur. Maddesi itibâriyle de, rızkının temizliği ve endâmının düzgünlüğündedir.

Herşeyi yerli yerince yaratan Rabbimiz kâinatla insanı özdeşleştirmiştir. Kur’ân’ın zâhirini insanın zâhirine, bîatını da gönül iklimine benzetmiştir. Bu sebeble Habîb-i Kibriyâ (sav), Hz. Âişe’nin (ra) Hz. Peygamber hakkındaki *“O’nun ahlâkı Kur’ân ahlâkıydı.”*⁷ sözüyle târif edilmiştir.

Kâinât insana göre ayarlanmıştır. İnsanın ihtiyaçlarına cevap veren büyük âlemdir. İnsan ise, kâinâtın örneğini benliğinde taşıyan küçük âlemdir. Bunlar birbirinden ayrılmaz ortak değerlerdir. Kâinât-insan ilişkisinin göstergesi, bütün âlemin nûr-u Muhammedî’den yaratılmasıdır.

Hz. Câbir anlatıyor:

“Ey Allâh’ın Resûlü! Anam-babam sana fedâ olsun, Allâh’ın her şeyden önce ilk yarattığı şeyi bana söyler misiniz?” diye sordum. Şöyle buyurdu:

“Ey Câbir! Her şeyden önce Allâh’ın ilk yarattığı şey senin Peygamberinin nûrudur. O nûr, Allâh’ın kudretiyle O’nun dilediği yerlerde dolaşır duruyordu. O vakit daha hiçbir şey yoktu. Ne levh, ne kalem, ne cennet, ne ateş/cehennem vardı. Ne melek, ne gök, ne yer, ne güneş, ne ay, ne cin ve ne de insan vardı.”⁸

6 Tîn, 95/4.

7 Müslim, Müsâfirîn, 139.

8 Aclunî, Keşfu’l-Hafa, 1/265-266.

“Allah mahlûkları yaratmak istediği vakit, bu nûru dört parçaya ayırdı. Birinci parçasından kalemi, ikinci parçasından Levh’i (Levh-i mahfuz’u), üçüncü parçasından Arş’ı yarattı. Dördüncü parçayı ayrıca dört parçaya böldü: Birinci parçadan Hamele-i Arş (Arşın taşıyıcılarını), ikinci parçadan Kürsi’yi, üçüncü parçadan diğer melekleri yarattı. Dördüncü kısmı tekrar dört parçaya böldü: Birinci parçadan gökleri, ikinci parçadan yerleri, üçüncü parçadan cennet ve cehennemi yarattı. Sonra dördüncü parçayı yine dörde böldü: Birinci parçadan mü’minlerin basîret nûrunu/îman şuûrunu, ikinci parçadan -mârifetullahtan ibâret olan- kalplerinin nûrunu, üçüncü parçadan tevhidten ibâret olan ünsiyet nûrunu (Lâ ilâhe illallâh Muhammedu’r-resûlüllâh nûrunu) yarattı.”⁹

Kâinatta Ne Varsa İnsanda da Vardır

Su, hava, ateş, toprak; anâsırı erbaa, dört unsur kâinatta mevcuttur, insanda da mevcuttur. Dünyânın dörtte üçü sudur. İnsanın vücûdunun da dörtte üçü sudur. Topraktaki elementlerle insanın vücûdundaki elementler aynı karakterdedir. Dünyâyı ısıtan ışıtın güneşin harâreti insanda da vardır. Sıcaklığa işâret, insanın ölünce bedeninin soğumasıdır. Nefes alıp veren insan dünyâdaki havayı temsîl eder.

Bu dört unsur rûhun elinde olursa **su**, gönüldeki feyz, tecellî, ilham, vâridât, ilm-i ledûn, gözden akan yaş olarak dökülür. Nefsin elinde olursa tsunami oluşur. Mânevî âlemi berbâd eder. **Hava** nefse esir olursa kasırga, rûhun elinde Lâ mekân âleminden esintiler ve Rahmânî kokuları getiren bâd-ı sabâ olur. **Ateş** rûhun elinde, gönülde aşk muhabbet, felekleri yakan, âhı göğe yükselen nûr olur. Nefsin elinde bir kıvılcımla, şeytânın aldatmasıyla koskoca bir ülkeyi yakar. **Toprak** nefsin elinde verimsiz çorak bir arâzi olur. Rûhun

9 İmâm Ahmed, Müsned IV-127.

elinde irfan çiçekleri büyüten, güzel ahlâkla donatılan bir bahçeye dönüşür.

Âlemde Arş, İnsanda Kalb, Âlemde Kürsü, İnsanda Akıl Vardır

İnsan vücûdu ateş, hava, su ve toprak unsurlarından yaratılmıştır. Kabe'nin dört duvarı bu dört unsuru temsil eder. Kabe, insân-ı kamilin kalbidir. İnsanın bedeni Mekke-i Mükerrerme'yi sembolize eder.

Kâinâtla insan hilkatte özdeşleşmişse, kelâm, söz ve ifâdede anlaşılabilir bir dili konuşsunlar.

“Yedi gök ile onlarda bulunan varlıkların hepsi hâl lisânıyla Allâh'ı tesbîh eder, O'na ibâdet eder, fakat insanlar onların tesbîhlerini anlayamazlar.”¹⁰

Dil ile Tesbîh

Her şey kendi diliyle Hakk'ı tesbîh eder. Ama insanlar kulaklarındaki gaflet tıkaçından dolayı bunu anlayamazlar. Zerre küreye her şey Allâh'ın mutlak düzeni içinde O'nu tesbîh etmekte, O'nun varlığına, vahdâniyetine, kudret ve hikmetine şâhidlik etmektedir.

“Göklerde ve yerde bulunan her şey Allâh'ı tesbîh etmiştir. O, Azîz'dir, Hakîm'dir.”¹¹

Lokmân (as) buyurur: *Ey oğlum! Horoz senden daha akıllı olmasın! O her sabah zikir ve tesbîh ediyor, sen ise uyuyorsun!...*

İmâm-ı Begavi Hazretleri, Kâb-ül-Ahbar Hazretleri'nden nakleder. Süleymân aleyhisselâm'ın bildirdiğine göre, bâzı kuşlar öterken derler ki:

10 İsrâ, 17/44.

11 Hadîd, 57/1.

Tavus kuşu: Cezâlandırdığın gibi cezâlandırılırsın.

Hüdhüd: Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.

Göçegen: Ey günahkârlar, Allâhü Teâlâ'dan afv ve mağ-firet isteyin!

Kaya kuşu: Her canlı ölecek, her yeni eskiyip çürüyecektir.

Kırlangıç: Ne yaparsanız, onu bulursunuz.

Güvercin: Yeri göğü mahlûkâtla dolduran Rabbimi, noksan sıfatlardan tenzîh ederim.

Kumru: Sübhâne Rabbiyel-a'lâ.

Karga: Allâhü Teâlâ her şeyi helâk edecektir.

Kustat kuşu: Susan, başına belâ ve musîbet gelmesin-den kurtulur.

Papağan: Düşüncesi dünyâ olan kimseye yazıklar olsun.

Doğan: Sübhâne Rabbî ve bihamdihî.

Muhyiddîn-i Arabî Hazretleri (ks), “Allah Teâlâ’yı en az zikreden insandır.” der.

Bir defasında, Dâvûd Aleyhisselâm: “Bu gece Allâhü Teâlâ Hazretleri’ni öyle tesbîh edeceğim ki, mahlûkâtından hiçbir kimse; onu bu şekilde tesbîh etmeyecek, etmemiştir!” dedi.

Bunun üzerine evinin (bahçesindeki) suyun içinde olan bir kurbağa Dâvûd (as)’a seslendi: “Ey Dâvûd! Sen Allâhü Teâlâ Hazretleri’ni çok tesbîh etmekle övünüyor musun? Tam yetmiş senedir Allâhü Teâlâ Hazretleri’ni zikrediyorum. Allâh’ın zikrinden dilim kurumadı. Ve bu on gecedir de şu iki kelimeyle meşgûl olmaktan hiçbir şey yemedim ve içmedim.”

Dâvûd Aleyhisselâm: “O iki kelime nedir?” diye sordu.

Kurbağa: “Şunlardır” dedi: “Ey her bir lisân ile tesbîh olunan! Ve her bir mekânda zikir olunan (Rabbim seni noksan sıfatlardan tesbîh ve tenzîh ederim).”

Bunun üzerine Dâvûd Aleyhisselâm kendi içinde:

“Ben bundan daha belîğ bir söz söyleyemem!” dedi.

BAK

*Seyyah, seyrin bir hoş ola,
Dağa, taşa ibretle bak,
Gezdiğin ovaya, yola,
Dik yokuşa, ibretle bak.*

*Canlı ve cansız olana,
Esrârengiz şu plana,
Yerde sürünen yılana,
Kurda, kuşa ibretle bak.*

*Kara kaşa, elâ göze,
Ak sakala, tüysüz yüze,
Her geçen bahara, güze,
Yaza, kışa ibretle bak.*

*Uçsuz, bucaksız fezâya,
Güneşe, yıldıza, aya,
Direksiz duran semâya,
Et temâşâ, ibretle bak.*

*İbrahim çöz şu düğümü,
Tetkîk eyle gördüğünü
Bırak bayramı, düğünü,
Gel de cûşa ibretle bak.*

İbrahim Günaydın

İnsan ve Tabiat

İnsanla kâinâtın iç içe oluşu Kur'ân-ı Kerîm'in sûrelerinin adlarında bile apaçık görülmektedir. Fil sûresi, Ankebut örümcek, Naml karınca, Nahl arı, Bakara inek gibi hayvânâtın isimleri verilmiştir sûrelere. Sûre-i Celîleler'de geçen hayvan isimleri de pek çoktur. Yeryüzündeki, arz ve semâdaki trafiğe, yeraltı gemilerine, insansız uzaktan kumanda edilen uçaklara, balistik füze tarzı nükleer füzelere, daha sayamayacağımız birçok vâsıtalara işâret edilmektedir. **“Hem binesiniz diye, hem de süs olarak atları, katırları ve merkebleri de yarattı. Bilemeyeceğiniz daha nice şeyleri de yaratır.”**¹ İbâdetlerimizin vaktini belirleyen ve önemine işâret edilen zaman birimlerinden de bahsedilir Kur'ân sûrelerinde. “Asr”, zaman anlamına gelen “Dehr”, kuşluk mânâsına kullanılan “Duha”, tan vakti “Fecr”, “Büruc” burçlar, “Leyl” gece, “Şems” güneş, “Kamer” ay. Bineklerden anlatıldığı gibi, mîdemize inecek meyve ve diğer gıdâlardan da bahsedilir Kitâb-ı Kerîm'de. Hurma, incir, zeytin, üzüm, nar, kiraz, muz, acur, kabak, soğan, mercimek, sarımsak, süt, bal, balık, et ve sayamayacağımız nîmetler haber verilir.

1 Nahl, 16/8.

“... Eğer Allâh’ın nîmetlerini sayacak olursanız, onu bitiremezsiniz..”²

“O Rabb ki, Yeryüzü’nü sizin için bir döşek, göğü bir binâ yaptı. Ve gökten bir su indirdi de onunla sizin için bir ürün çıkardı...”³

“Bir kısmından binek edinesiniz, bir kısmından yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratan O Allah’tır. Hayvanlarda sizin için daha nice faydalar var.”⁴

Hayat da Büyük Bir Nîmettir.

“Size hayat veren O’dur..”⁵ “Allah O’dur ki, Yeryüzü’nü nîmetlerle rızıklandırdı...”⁶ “Allah, göklerde ve yer’de bulunan şeyleri sizin emrinize verdi ve görünür görünmez nîmetleri üstünüze saçtı...”⁷ “Rahmetinin bir eseri olarak geceyi ve gündüzü sizin için oluşturdu ki onda huzur bulasınız, O’nun lütfundan birşeyler dileyesiniz ve şükredebilesiniz...”⁸ “Sizi Yeryüzü’nde halîfeler yapan O’dur...”⁹

Âlemde melâike-i kiram varsa, insanda da ilhâmât-ı ilâhî vardır. (Gönlüne nur inenlere bahşedilen duygular). Arşa mukâbil, insanda da kalb vardır. Hadîs-i şerifde: “Mü’minin kalbi Allâh’ın arşıdır.”¹⁰ buyrulur. Hadîs-i Kudsî’de “Yere ve göğe sığmam, fakat mü’min kulumun kalbine sığa-

2 İbrahim, 14/34.

3 Bakara, 2/22.

4 Mü’min, 40/79.

5 Hac, 22/66

6 Mü’min, 40/64.

7 Lokman, 31/20.

8 Kasas, 28/73.

9 En’âm, 6/165.

10 Aclunî, Keşfu’l-Hafa, II/130.

rim."¹¹ Levh-i mahfuza karşılık insanda hâfıza vardır. Ormanlar varsa, insanda da saçlar vardır. Dağlara mukâbil kemikler, nehirlere karşılık damarlar vardır insanda. Bedendeki elementlerle topraktaki elementler aynı özellikleri taşır. Evvelimiz de toprak âhirimiz de. **"Sizleri topraktan yarat-tık, yine oraya döndüreceğiz ve tekrar dirilterek oradan çıkaracağız."**¹² İnsanın kâinatla bütünlüğünü Mevlânâ (ks) ne güzel ifâde eder ahlâkî açıdan:

1. Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol,
2. Şefkat ve merhamette güneş gibi ol,
3. Başkalarının kusûrunu örtmede gece gibi ol,
4. Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol,
5. Tevâzu ve alçakgönüllülükte toprak gibi ol,
6. Hoşgörülülükte deniz gibi ol,
7. Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.

Kâinât Allah Teâlâ'nın sonsuz kudretinin aynasıdır. Müşâhede edilen ne varsa, o da isimlerinin tecellîsidir. Yüce sanatını göstermek için yaratmıştır insanı. **"Ben gizli bir hazîne idim, bilinmek istedim (bilinmeye muhabbet ettim) ve kâinâtı yarattım."**¹³ İnsan bir damla sudan yaratıldı ama, içinde okyanuslar gizlidir. Mürşid-i kâmillerin de hedefi, insanda gizli olan bu hazîneyi ortaya çıkarmaktır. Letâiflerle, insan vücûduna yerleştirilmiş mânevî, nûrânî cevherleri çıkarmaktır. Çünkü insanlar mâdenler gibidir. *"İnsanlar, aynen altın ve gümüş mâdenlerine benzerler. Câhiliyede hayırlı olanları, İslâm'a girip onda derinleşip (onu hazmettiklerinde) yine en hayırlıdır."*¹⁴

11 Aclunî, Keşfü'l-Hafa, II/165.

12 Tâ-Hâ, 20/55.

13 Aclunî, Keşfü'l-Hafa, II/132.

14 Müslim, Birr, 160

1. Kalb, sol memenin altındadır. Nûru sarıdır. Âdem (as)'ın kademinin/ayağının altındadır. İlâhî huzur ve tecelliyat mahâllidir.

2. Ruh, sağ memenin altındadır. Nûru kırmızıdır. Nûh (as)'ın kademi altındadır. İlâhî aşk ve muhabbet mahâllidir.

3. Sır, sol memenin üstündedir. Nûru beyazdır. Mûsâ (as)'ın kademi altındadır. İlâhî ma'rifet mahâllidir.

4. Hafî, sağ memenin üstündedir. Nûru siyahtır. İsa (as)'ın kademi altındadır. İlâhî tecellî ve nurlar içinde kaybolma mahallidir. Buna istiğrak denir.

5. Ahfâ, göğüs kafesinin ortasındadır. Nûru yeşildir. Muhammed Mustafa (sav)'ın kademi altındadır. İlâhî sır mahallidir. Gizli ilimler ve tecellîler merkezidir.

6. Nefs-i nâtıka (külli) latîfesinin yeri iki kaşın ortasıdır.

7. Nefs-i Küll, vücûdun oluşumunu sağlayan su, hava, ateş, toprak ve sultânî Zikirle on letâifdir. Nefy ü isbat "Tevhîd" ve murâkabelerle donatılan insan, yeryüzünde Allah Teâlâ'nın halîfesidir. O'nun nâmına hükümlerini gerçekleştirmeye çalışan kimsedir. Biz ne desek ne söylesek, ifâdede zorlanırsınız. Bu hususta Merhum Şeyh Gâlib konuşsun:

*Ey dil ey dil niye bu rütbede pür-gamsın sen
Gerçi vîrâne isen genc-i mutalsamsın sen
Secde-fermâ-yi melek zât-ı mükerremsin sen
Bildiğin gibi değil cümleden akvemsin sen
Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen
Sırr-ı Haksın mesel-i İstî-i Meryemsin sen*

*Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen*

*Merteben ayn-ı müsemmâdadır esmâ sanma
Mercî'in Hâlik-i eşyâdadır eşyâ sanma*

Gördüğün emr-i muhakkakları rûyâ sanma
Başkasın kendini sûretle heyûlâ sanma
Keşi ile sâbit olan ma'niyi da'vâ sanma
Hakkına söylenen evsâfı müdârâ sanma

Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dâide-i ekvân olan âdemsin sen

İnleyip sırrını fâş eyleme ağyâra sakın
Düşme bilmezlik ile varta-i inkâra sakın
Değmesin âhların kâkül-i dildâra sakın
Sonra Mansûr gibi çıkman olur dâra sakın

Arz-ı acz etmeyesin yâreden ol yâre sakın
Bulduğun cevher-i âlîleri bîçâre sakın

Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dâide-i ekvân olan âdemsin sen

Sendedir mahzen-i esrâr-ı mahabbet sende
Sendedir ma'den-i envâr-ı fütuvvet sende
Gizli gizli dahi vardır nice hâlet sende
Ma'rifet sende hüner sende hakikat sende
Nazar etsen yer ü gök dûzah u cennet sende
Arş u kürsî ü melek sendedir elbet sende

Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dâide-i ekvân olan âdemsin sen

Hayfdir şâh iken âlemde gedâ olmayasın
Keder-âlûde-i ümmîd ü ricâ olmayasın
Vâdî-i ye'se düşüp hîç ü hebâ olmayasın
Yanılıp reh-rev-i sahrâyı belâ olmayasın
Ademe muttasıl ol tâ ki cüdâ olmayasın
Secdeler eyle ki merdûd-ı Hudâ olmayasın

Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dâide-i ekvân olan âdemsin sen

Mahlûkâta Şefkat

“Allah, gökleri ve yeri yarattığı gün, yüz rahmet halletmiştir. Her bir rahmet göklerle yer arasını dolduracak enginliğe sâhiptir. Bunlardan sâdece bir rahmeti yeryüzüne indirmiştir. İşte anne yavrusuna bu sâyede şefkat gösterir. Yabânî hayvanlar ve kuşlar bunun sonucu olarak birbirlerine merhamet ederler. Allah Teâlâ kıyâmette bu biri doksan dokuza katarak rahmetini yüz’e tamamlayacaktır.”¹

Rahmetten gâye, Allâh’ın kâinatta yarattığı mahlûklarına ihsânıdır. Yeryüzünde varlıklar arasında gördüğümüz şefkat ve merhamet, Allah Teâlâ’nın sonsuz rahmetinin çok küçük bir parçasının eseridir. **“Eğer kâfir, Allâh’ın katındaki rahmeti kavrayabilse, aslâ cennetten ümîdini kesmez.”²** buyurur Efendimiz (sav).

Bu dünyâda tek bir rahmetten hâsıl olan İslâm, Kur’ân, tâatler, gönülden gelen şefkat, merhamet gibi bin bir çeşit nîmetler düşünülduğünde, yüz rahmetin tecellî edeceği âhiret diyârındaki nîmet hesâb edilemez.

1 Müslim, Tevbe, 8/2753.

2 Müslim, Tevbe, 23/2755.

“De ki: Ey nefislerine karşı haksızlık yapmakta aşırı giden kullarım! Allâh’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah bütün günahları bağışlar. Çünkü O, yarlıgayıcı ve bağışlayıcıdır.”³

Rahmetin, affın ve mağfiretin husûlü; hâlin, yaşantının düzgünlüğü ile orantılıdır.

“Ancak tevbe edenler, islâh olanlar ve gerçeği ortaya koyanlar müstesnâ; işte onların tevbesini kabûl ederim. Ben, tevbeleri dâimâ kabûl ve merhamet ederim.”⁴

“Ancak bunun ardından tevbe edip düzelenler müstesnâdır. Doğrusu Allah bağışlar ve merhamet eder.”⁵

“Ancak tevbe edenler, nefislerini islâh edenler, Allâh’ın Kitâb’ına sarılanlar ve dinlerine Allah için candan bağlananlar müstesnâdır. Onlar inananlarla berâberdirler. Allah mü’minlere büyük ecir verecektir.”⁶

“Ama bundan sonra, tevbe edip düzelenler bunun dışındadır. Şüphesiz Allah bağışlar ve merhamet eder.”⁷

Rahmetin inişi tevbe ve islâha bağlıdır. Orman ve deniz rahmetin yağmasına vesîledir.

Câhiliyye döneminde şehâdetle îmâna gelenler Kur’ân-ı Kerîm’de vasfolundular.

“Allah inananlardan, ağaç altında sana baş eğerek el verirlerken, and olsun ki hoşnûd olmuştur. Gönüllerinde

3 Zümer, 39/53.

4 Bakara, 2/160.

5 Âl-i İmrân, 3/89.

6 Nisâ, 4/146.

7 Nûr, 24/5.

olanı da bilmiş, onlara güvenlik vermiş, onlara yakın bir zafer ve ele geçirecekleri bol ganîmetler bahşetmiştir. Allah, güçlü olandır, Hakîm olandır.”⁸

Arkasından gidilecek, Semâdaki yıldızlara benzetildiler. Efendimiz (sav): **“Ashâbım yıldızlar gibidir. Hangisine tâbî olsanız hidâyete erersiniz.”**⁹

İsyâna vedâ eden nice kimseler, kötü huylarını iyi huylara tebdîl edenler, velâyet sırrına erdiler.

“İyi bilin ki, Allâh’ın dostlarına korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar Allâh’a inanmış ve O’na karşı gelmekten sakınmışlardır.”¹⁰

Peygamberimiz (sav): **“Onlar görüldüğü zaman akla Allâhu Teâlâ gelir. Yüzleri nurludur. Onlarla berâber bulunanlar şakî olmaz.”** buyurur.

8 Fetih, 48/18.

9 Beyhakî, el-Medhal, 164.

10 Yûnus, 10/62-63.

Müslümanın Bedeli

Cihadda Bedel

Bedirde, küfre karşı canlarıyla mallarıyla mücâdele eden bir avuç müslümâna, Rabbimiz (cc) Melekler ordusuyla yardım etti. Afganistan'da Hindukuş dağlarında mücâhidlere yeşil yeşil kuşlarla ilâhî yardım geldi.

Araştırmacı yazar Sütü, “Çanakkale Savaşı'nda aklın ve fennin mahcup olduğunu görüyoruz” dedi. Öyle hâdiseler oldu ki buna akıl da fen de bir şey diyemez. Bir gün düşman çıkarma yapacak. Yoğun bombardıman oldu. Bir mevkiyi bombalamaya başladılar. Yüz binlerce mermi attılar. Taş üstünde taş kalmadı. Kıyıda siper hattımızdaki askerlerimizin sağ çıkması mümkün değil. Biz askerlerimizin şehid olduğunu ve oradan kalkan toprağın altına gömüldüklerini düşündük. Bir de baktık ki, önümüzde ‘Allah Allah’ nidâsı her tarafı inletti. Bütün siper hattı hüçûma kalktı. Âdetâ melekler kanatlarını germiştir.

Bir cephede ciddî bir çarpışma esnâsında asker zor durumda kalmış. Düşman başarılı olmuş. Askerimiz cepheden geriye savrulurken arka cephede, bir komutan, bir anda

haykırarak, 'Yetiş Yâ Muhammed (sav) Kitâbın gidiyor' diye ön plana çıkmış. Bunun üzerine bize de bir şevk geldi. Onun peşinden biz de akmaya başladık ve düşmanı kovaladık.

Çanakkale boğaz harbinde yedi düvele karşı muzaf-feriyeti Allah Teâlâ bir bedel karşılığı lütfetti. Yavrularını askere gönderirken halk, âdetâ bir düğün havası içinde gönderdi. Analar kuzularını, ciğer pârelerini, "ölürsen şehid kalırsan gâzi" diye yolladı cihâda. Zâhirde güç yetmeyen orduya galebe çalan mücâhidleri Mehmed Akif Ersoy şu şekilde tavsif eder:

*Sen ki, son ehl-i salîbin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddîn'i,*

*Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsrân,*

*O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, rûhunla berâber gezer ecrâmı adın;*

*Sen ki, a'sâra gömülse taşacaksın... Heyhât,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...*

*Ey şehîd oğlu şehîd, isteme benden makber,
Sana ağûşunu açmış duruyor Peygamber.*

"Rabbinizin size meleklerden indirilmiş üç bin kişiyle yardım iletmesi size yetmez mi?" diyordun. Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da âniden üstünüze çullanıverirlerse, Rabbiniz size meleklerden nişanlı beş bin kişiyle yardım ulaştıracaktır. Allah bunu (yardımı) size ancak bir müjde olsun ve kalpleriniz bununla tatmin bulsun diye yaptı. 'Yardım ve zafer' (nusret) ancak üstün ve güçlü, hüküm ve hikmet sâhibi olan Allâh'ın Katındandır.¹

1 Âl-i İmrân, 3/124-125-126

Bu kadar şanlı mücâhidin vasfını ancak Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz yapar. Resûlullah (sallallâhu aleyhi ve sellem) ashâbına şöyle dedi: **“Uhud’da şehîd olan kardeşleriniz var ya! Allah, onların ruhlarını yeşil kuşların içine koydu. Bunlar cennetin nehirlerine giden, cennet meyvelerinden yiyen ve Arş’ın gölgesine asılmış altından kandillere girip istirahat eden kuşlardır. Şehitler böylece güzel güzel yiyip içip dinlenince şöyle dediler: Kardeşlerimize bizden kim haber götürecektir ve bildirecek ki bizler Cennet’te dirileriz, rızıklanıyoruz? Bu haber gitmeli ki onlar Cennet’e karşı isteksiz olmasınlar ve harpte korkak davranmasınlar!”** Allâhu Teâlâ onlara cevâben: **“Sizin haberinizi Ben duyuracağım.”** buyurdu ve şu âyeti indirdi: **“Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın, bilakis onlar Rabb’leri katında diridirler. Allâh’ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklandırılır. Arkalarından kendilerine ulaşmayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeceklerini müjde etmek isterler.”**²

İslâh-ı Nefs’de Bedel

Cenâb-ı Hakk herkes için geçerli olan âyet-i celîle’de, **“İnsan için ancak çalıştığı vardır.”**³ buyurur. Ama mü’minler çalışırsa Allah Teâlâ’nın yardımını vardır ayriyeten.

Kırk yedi yılın netîcesi Yûnus Emre Hakk’ın ve halkın mergûbu oldu. Nefsini islah yolunda yıllarca dağdan odun getirdi cetvel gibi, **“Şeyhimin kapısına eğrisi yakışmaz”** diye. Yûnus gibi, İbrâhim b. Edhem de on altı yıl odun çekti dağdan. Bir himmet istemesi kovulmasına sebep oldu.

2 Âl-i İmrân, 3/169-170

3 Necm, 53/39.

Sebâtıyla sonunda da Yûnus Emre gibi siddîklardan oldu. Üstâz-ı Âlîleri tarafından yapılan darbeler, onları kemâle erdirmek içindi. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ks) bin bir günlük çileyle elde ettiği rûhî olgunlukla, cümle âleme örnek oldu.

Mevlânâ Celâleddin yurt içinde olduğu kadar yurt dışın-da da seviliyor ve tanınıyor: Mevlânâ Celâleddîn'in İmânî, şiiri, sanatı yalnız yurt içinde ilgi toplamıyor, Batı'yı da yakından ilgilendiriyor. Artık Almanlar, İngilizler, Fransızlar onun Dîvân-ı Kebîr'ini, Mektûbât'ını dillerine çeviriyorlar. Dünyâ'nın ve Avrupa'nın uyanışında Mevlânâ Celâleddîn'in etkilerini inceliyorlar.

İlimde Bedel

İlim yolunda çekilen çilelerle âlim, müderris, müctehid ve mezhebde imâm oldular. Cabir b. Abdullah (ra) bir hadîs-i şerif için bir aylık yol giderek Şam'a varır. Abdullah b. Üneys'e ulaşır.

Alkame b. Kays en-Nehai ve Esved b. Yezid en-Nehai (r.aleyhim) ki bunlar Irak'tan Kûfe'dendiler, kendilerine Ömer'den bir hadis ulaştığı vakit bununla tatmîn olmaz ve onu tâ Medîne-i Münevvere'ye bizzat ondan dinlemeye giderlerdi.

Said b. Müseyyeb (ra) “*Bir hadîs-i şerif için günlerce gecelerce yolculuk yapardım*” demiştir.

Ahmed b. Hanbel (rha) on altı yaşında hadis öğrenmeye başladı. Beş defa hacca gitti. Üçünde yaya idi.

Fudayl b. İyad (rha) der ki: “*Çoğu kere geceleri oturur fıkıh müzâkere ederdik. Çoğu kere sabah ezanı okununcaya kadar kalkmazdık*”.

İmam Buhârî (rha) gece uykudan uyanır, lambasını yakar, hatırına gelen faydalı bir şeyi yazardı. Sonra lambasını söndürür yatar. Tekrar kalkar, tekrar kalkardı. Hattâ bir gecede yaklaşık yirmi defa kalktığı olurdu.

Taberi yüz yıl yaşadı. Yazdığı eserler yetmiş beşi aştı. Zekvani diyor ki: “Taberani’ye çok hadis rivâyet edebilmesinin hikmetini sordular; *“otuz yıl hasır üzerinde uyudum”* diye cevap verdi.

Bilim ve Teknolojide Bedel

Ödenince bedel, teknolojide de başarı elde edilir. Tren, uçak, otomobil, telefon vs. gelişmelerde en güzelini îmanla yaptı ecdâdın şanlı torunları. ASELSAN Silah, Sensör ve Komuta Kontrol unsurlarını içeren komple sistemler üreterek başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere dünyâ ordularına bu alanda çözüm sunma başarısını elde etmiştir.

Ortak Özellik

Ana tema, beşer olmak. Hepimiz Âdem'den (as), Âdem (as) da topraktandır. Ortak özelliğimiz, **“Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabîlelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstününüz O’ndan en çok korkanızdır. Şüphesiz Allah bilendir, herşeyden haberdâr olandır.”**¹

Aynı baba ve anadan geldiğimiz gibi, aynı toprakta yaşıyor ve aynı havayı teneffüs ediyoruz. Sayılan bu özellikler elbette bir hukuk içerir. Kur’ân-ı Kerîm’de Allâhu Teâlâ **“... Anaya, babaya, akrabâya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşâya, yolcuya ve mâliki bulunduğunuz kimselere ihsân ile muâmele edin, iyi davranın...”**² buyurmaktadır. Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: **“Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy. Sonra da komşularını gözden geçir ve gerekli gördüklerine**

1 Hucurât, 49/13.

2 Nisâ, 4/36.

güzel bir şekilde ikrâm et!”³ “Komşusu açken tok yatan kimse bizden değildir.”⁴

İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe (ra) Hazretleri'nin komşularından sarhoş bir genç vardı. Bir gece gencin attığı nâralar kesilince, İmâm-ı Âzam sabahleyin gidip gencin başına bir hal gelip gelmediğini araştırdı. İçki yüzünden hapse atıldığını öğrendi. Ebû Hanîfe Hazretleri bu duruma üzüldü. Hapishâneye giderek onu serbest bırakmalarını ricâ etti. Memurlar kefâlet ile serbest bırakabileceklerini söyleyince İmâm-ı Âzam Hazretleri kefil oldu ve sarhoş komşusunu hapisten kurtardı.

Durumu öğrenen genç, derhâl İmâm'ın yanına gelip gözyaşları döktü. Artık içkiye tevbe ettiğini söyledi. Bundan sonra ona lâyıık bir komşu olacağına söz verdi. İmâm-ı Âzam, gence baktı ve hüznle: *“Delikanlı; seni gerçekten biz ziyân ettik! Sana ulaşma gayretini gösteremedik. Asıl sen hakkını helâl et!”* dedi.

Efendimiz (sav) komşu kabîlelere insan olmaları hasebiyle hidâyete nâil olmaları için mektuplar göndermiştir. Necâşi'yi, Mukavkıs'ı Heraklius'u, Gassan hükümdarlarını İslâm'a dâvet etmiştir. Etraf beldelere tebliğciler göndermiştir. Mübârek dış-i saadetlerini şehîd edenlere hidâyet dilemiş, ayakka-bısını kanla dolduran, cism-i pâkilerini yaralayanlara şöyle duâ etmiştir: ***“Yâ Rabbi benim kavmime hidâyet ver çünkü onlar bilemiyorlar.”***

İslâm'ın emir ve tavsiyeleri beş şeyi korumak içindir. Bunlar din, akıl, nâmus, mal ve candır. Tüm insanlığa huzur getiren esaslardır bunlar.

3 Müslim, Birr, 143.

4 Hâkim, II, 15; Heysemî, VIII, 167.

Yaşamak bizlere yüklenen bir borçtur. Dînimiz insan hayâtını her türlü tecâvüzden korumuştur. İntihar yasaklanmış, bulaşıcı hastalıklardan korunmak gerekli kılınmıştır.

İslâm; canı korumak için kasten adam öldürene kısas, diyet, cehennem ve azâbı; hatâen öldürene kısas ve diyet cezâsı getirmiştir. **“Kim bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayâtını kurtararak) yaşatırsa, sanki bütün insanları yaşatmıştır.”**⁵

“Allah size ancak ölüyü (leşi), kanı, domuz etini ve Allah’tan başkası adına kesileni haram kıldı. Her kim bunlardan yemeye mecbur kalırsa, başkasının hakkına saldırmadan ve haddi aşmadan bir miktar yemesinde günah yoktur. Şüphe yok ki Allah çokça bağışlayan çokça esirgeyendir.”⁶

Dînin Muhâfazası

Din bir hayat nizâmıdır. İslâm yaşanmak içindir. Kuraldır din. Bir trafikte bile kural vardır. Allah Teâlâ’nın koyduğu esaslar geçerli olmasa, insanlar birbirini yer. Gayr-i müslimin bile hakkını korur yüce din. Eli kesilen mîmarla cihan pâdişâhını hâkimin karşısında eşit tutar. Renginden dolayı yakıp, beyazları imtiyazlı kılmaz. Üstünlüğü takvâda, Hakk Teâlâ’dan korkmakta arar. **“Rabbiniz bir olduğu gibi, babalarınız, dîniniz ve Peygamberiniz de birdir. Arab’ın Acem’e [Arap olmayana], Acem’in Arab’a üstünlüğü olmadığı gibi, kırmızının karaya, karanın kırmızıya üstün-**

5 Mâide, 5/32.

6 Bakara, 2/173, Mâide, 5/3, En’âm, 6/145

lûgü yoktur. Hiçbir milletin diğerine üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvâ iledir.”⁷ buyurur Efendimiz (sav).

Malın Muhâfazası

İslâm Dîni çalma, rüşvet, gasp, kumar, karaborsa, fâiz gibi gayr-i meşrû kazançları haram kılmıştır.

“Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir cezâ ve Allah’tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin. Allah izzet ve hikmet sâhibidir.”⁸ Sevgili Peygamberimiz (sav) **“Kim bir karış toprağı gasp ederse, Allah kıyâmet gününde onu yedi kat yerden kafasına geçirir.”**⁹

Aklın Muhâfazası

İnsanı diğer varlıklardan ayıran vasıf akıldır. Akla zâ-yiât verecek zararlar def edilmiştir dînimizde. **“Ey îmân edenler! İçki, kumar, (tapınmaya mahsus) dikili taşlar, fal okları ancak şeytânın amelinden birer murdardır. Onun için bunlardan kaçının ki murâdınıza eresiniz.”**¹⁰

Neslin Muhâfazası

Bir milletin temînâtıdır nesil. Bilgi ve fikir en büyük güçtür. Güç ve kuvvete mânî olan cehâlet, âtılık, uyuşturucu ve zararlı yayınları yasaklar yüce dînimiz.

Neslin muhâfazası için en önemli olan, âile yuvasıdır. Hz. Ömer (ra): **“Yâ Rasûlallâh! Nefislerimizi koruruz fakat âilemizi nasıl koruyabiliriz?”** demişti. Allah Rasûlü (sav) Efendimiz şöyle buyurdu: **“Allâh’ın sizi nehyettiğı şeylerden onları nehyeder ve Allâh’ın size emrettiğı şeyleri onlara emredermeniz; bu şekilde onları korumuş olursunuz.”**

7 Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Müessesetu’r-rialse, 1421-2001; Cem’u’l-Fevâid, 1/510, 3632.

8 Mâide, 5/38.

9 Buhârî, Bed’ül-Halk, 2.

10 Mâide, 5/90.

İtâat

Enfüste, içte bozulan denge hayâtı etkiler. Komutunu beyinden alan âzâ, merkezle kopuk olsa sürdüremez hayâtını. Kalbin vücûda kanı devretmesiyle canlanan uzuv, gıdâsını kalbden almasa hayat durur. Organların birbirleriyle olan münâsebeti kesilse, yine aynı güçlükler yaşanır. Âfakta, dış dünyâdaki uyumsuzluk bundan farklı değildir. İç ve dışta düzenin teminini sağlayan, su, hava, ateş ve toprak da ayındır. Hayâtın temeli olan su akmasa, kokuşmayı önleyen rüzgâr esmese, ısı ve ışık veren güneş değmese, toprak kurusa, ürün vermese âlem söner kaybolur. **“İleride Biz onlara hem ufuklarda, hem kendi nefislerinde delillerimizi öyle göstereceğiz ki, sonunda onun gerçek olduğu kendilerine açıkça belli olacak.”**¹

Kâinâtın bir ölçü içerisinde devâm ettiğine, tesâdüfî olmadığına şâhid oluyoruz. **“O’nun katında her şey bir ölçü ile dir.”**² **“Haberiniz olsun ki, Biz her şeyi bir kaderle yaratmışızdır.”**³ Tüm insanlar tamâmen Rabbimiz’in (cc)

1 Fussilet, 41/53.

2 Ra’d, 13/8

3 Kamer, 54/49.

belirlediği kader doğrultusunda, Allâh'ın kontrolü ve hâkimiyeti altında bir yaşam sürdürmektedir.

İbretle bakan, âlemde bir itâat görür. Bütün varlıkların insanoğluna hizmet ettiğine şâhid olur. **“O yaratandır ki, size yeryüzünü itâatkâr kıldı. Haydi o yeryüzünde yürüyün de O'nun rızkından yiyin. Dönüş ancak O'nadır.”**⁴ Âile ferdleri anne ve babaya, mürid Mürşid-i Kâmil'e, halk âdil idâreciye itâatla sorumludur. **“Ey îmân edenler, Allâh'a itâat edin. Peygambere ve sizden olan emir sâhiblerine de itâat edin. Eğer bir şey hakkında çekişerseniz onu Allâh'a ve peygambere döndürün, eğer Allah ve âhîret gününe inanıyorsanız. Bu, hem hayırlı, hem netîce i'tibâriyle daha güzeldir.”**⁵ **“Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır.”**⁶ **“İşte âhîret de, dünyâ da Allâh'ındır.”**⁷ **“Kuşkusuz âhîret de dünyâ da bizindir.”**⁸ Bütün bu âyetler, mülkün sâhibinin Rabbimiz (cc) olduğunu bildirir. Gerçek olan da budur. **“Göklerin ve yerin egemenliği Allâh'ın tekindedir ve herkes Allâh'a dönecektir.”**⁹ **“Göklerin ve yerin hükümranlığı Allâh'ındır. Allah her şeyde Kâdir'dir.”**¹⁰

İktidâr Sâhibi Allah'dır (cc).

“Onlardan nafaka istemiyorum, beni yedirip beslemelerini de istemiyorum. Asıl bütün mahlûkların rızıklarını veren, kâmil kuvvet ve tam iktidâr sâhibi olan

4 Mülk, 67/15.

5 Nisâ, 4/59.

6 Mülk, 67/14.

7 Necm, 53/25.

8 Leyl, 92/13.

9 Nûr, 42.

10 Âl-i İmrân, 3/189.

Allah Teâlâ'dır.”¹¹ “Kesinlikle bilin ki, yaratma da O'na âittir, hüküm de! Âlemlerin Rabbi olan Allâh ne yücedir!”¹² İman, Sokrat'ın görüşüne göre değildir. Rabbimiz, yarattığını aynı zamanda idâre edendir. Koyduğu kurallarla sorumlu kılandır. “İnsan, başıboş bırakılacağını mı zannediyor?”¹³

Süraka b. Malik b. Cu'şum Hz. Peygamber'in (sav) yanına gelerek, sonra “*Allâh'ın Elçisi bize şunları öğretti.*” diye anlattı. Orada bulunan bir adam onunla alay ederek, “*O size tuvalete nasıl çıkılacağını da öğretiyor mu?*” diye sordu. Bunun üzerine Süraka b. Malik (ra), “*Evet, onu hak peygamber olarak gönderene yemîn olsun ki, O bize tuvalette sol tarafa yaslanıp sağ ayağımızı dik tutmamızı emretti*”¹⁴ demiştir. İslâm, hayâtın her alanına hitâb eden konuları âyet ve hadislerle belirlemiştir.

İtâat etmekle emrolunduğumuz Muhammed Mustafâ (sav) bize örnek olarak beyân buyurulmuştur. “**Şânım hakkı için muhakkak ki size Resûlullah'da pek güzel bir örnek vardır. Allâh'a ve son güne ümit besler olup da Allâh'ı çok zikreden kimseler için.**”¹⁵ Rasûlullâh (sav): “*Ben önderinizim ve bana îmân edip, İslâm'a uyup da hicret edene cennetin kenarından ve ortasından birer ev verileceğine kefilim. Yine ben bana inanıp benim yolumdan gidip Allah yolunda cihâd edene cennetin kenarından bir ev verileceğine kefilim. Kim bu şekilde yaparsa elde etmedik bir hayır, sakınmadık bir şer bırakmamış olur. Nerede olsa*

11 Zâriyât, 51/57-58.

12 A'raf, 7/54

13 Kıyâme, 75/36.

14 Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir, VII, 136.

15 Ahzâb, 33/21.

gideceği yer cennettir' buyurdu."¹⁶ "Bununla berâber Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, gerek mü'min bir erkek ve gerekse mü'min bir kadın için, o işlerinde başka bir tercih hakkı yoktur. Her kim de Allah ve Resûlüne âsî olursa açık bir sapıklık etmiş olur."¹⁷

Efendimiz'e (sav) itâatla Memuruz

"Gelin, Allah'tan korkun ve bana itâat edin."¹⁸ "Ey îmân edenler! Allâh'a itâat edin, Peygamber'e itâat edin ve amellerinizi boşa çıkarmayın."¹⁹ Ebu Hureyre (ra) şöyle dedi: "Rasûlullâh (sav): 'Ümmetimin hepsi cennete girecektir ancak imtinâ edenler giremeyecektir' dedi. Sahabeler: *Yâ Rasûlallâh! İmtinâ edenler kimlerdir?* diye sordular. Rasûlullâh (sav):

- 'Her kim bana itâat ederse cennete girecektir. Her kim de bana âsî olursa o da imtinâ etmiş olur' buyurdu."²⁰

Ashâb-ı Kiram, ne duyarsa Efendimiz'den (sav), onu ezberler ve tatbîke koyulurdu. Abdullah ibni Amr (ra) şöyle dedi: "Ben Rasûlullâh'dan (sav) işittiğim ve ezberlemeyi istediğim her şeyi yazıyordum. Kureyş kavmi beni yazmaktan nehyettiler ve dediler ki:

- İşittiğin her şeyi yazacak mısın? Hâlbuki Rasûlullâh (sav) de insandır, öfkeli ânında da neşeli ânında da konuştuğu olur. Ben de bunun üzerine yazmayı bir müddet durdurdum. Bunu Rasûlullâh'a (sav) söyledim. Rasûlullâh (sav) parmağı ile ağzına işâret etti ve:

16 Nesâî, Cihâd, 19.

17 Ahzâb, 33/36.

18 Şu'arâ, 26/179.

19 Muhammed, 47/33.

20 Buhârî, 7143.

- ***‘Ey Abdullah, yaz! Nefsim elinde olan Allâh’a yemîn ederim ki bu ağızdan hakîkat olmayan bir şey çıkmaz’*** buyurdu.”²¹ “Ebu Cafer (ra) şöyle dedi: “İbni Ömer (ra) Nebî’den (sav) bir hadis işittiği zaman o hadîsi işittiği gibi aynen tutardı. Onda ifrat ve tefritte bulunmazdı.”²²

Sünnetin, Kitâb-ı Kerîm gibi bağlayıcı olduğunu bilirdi Ashâb-ı Güzîn. Ubeydullah bin Ebu Rafî’den o da babasından şöyle dedi: “Rasûlullâh (sav): ‘Sizden biriniz koltuğunda oturmuş benim emrimden bir emir veya nehyettiğim şeylerden bir nehiy geldiğinde sakın ‘Biz Allâhın kitabında bulduğumuza uyarız, başkasını bilmeyiz’ demesin buyurdu.”²³

Kimlere itâat Edilir?

“Ey îmân edenler! Allâh’a itâat edin, Peygambere de itâat edin ve sizden olan emir sâhibine de itâat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resûlü’ne arz edin. Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir.”²⁴

Kimlere itâat Edilmez?

Daha önce geçen sahîh bir hadîste: “İtâat ancak iyiliktedir” buyurulduğu üzere Allâh’a isyân olan konularda yaratıklara itâat yoktur.

İmâm Ahmed der ki: Bize Abdurrahmân’ın... İmrân İbn Husayn’dan, onun da Peygamber’den naklettiğine göre; Rasûlullâh (sav): **“Allâh’a isyân olan konuda itâat yok-**

21 Ebû Dâvûd, 3646.

22 İbn Mâce, 4.

23 Tirmîzî, İlim,10.

24 Nisâ, 59.

tur.” buyuruyor. Bu hadîs-i şerîfin diğer rivâyetleri şöyledir: “Kişinin verilen emri dinleyip ona itâat etmesi, Allâh’a karşı gelmekle emredilmediği sürece vâcibtir. Şâyet kul, Allâh’a isyanla emredilirse artık dinleme ve itâat etme diye bir şey yoktur.”²⁵ “Benden sonra idârî işlerinizi; sünneti söndüren (terkeden), bid’atlarla amel eden ve namazı vaktinden ertele-yen bir kısım insanlar üzerlerine alacaklardır.” Abdullah bin Mes’ud diyor ki: Ey Allâh’ın Rasûlu! Şâyet bu insanlara kavuşursam nasıl davranayım? diye sordum. Rasûlullâh: **“Ey kulun annesinin oğlu! Bana nasıl davranacağını mı soruyorsun? Allâh’a isyân edene itâat yoktur”** buyurdu. **“Allâh’a isyanda hiçbir kimseye itâat yoktur.”**²⁶

Ali (ra) buyuruyor ki: “Bir zaman Rasûlullâh (sav) bir yere mufreze gönderdi. Mufrezenin başına bir adamı emir tâyin etti. Emîr askerlere kızarak odun toplatıp ateş yak-tırdı. Sonra onlara: “Girin bu ateşe” diye emir verdi. Bâzi askerler ateşe girmek istediler. Diğerleri: “Biz bu ateşten kaçarak îmân ettik” dediler. Hâdise Rasûlullâh’a (sav) an-latıldı. Rasûlullâh (sav) ateşe girmek isteyenlere: **“Şâyet ona girseydiniz, kıyâmete kadar o ateşte kalacaktınız”** buyurdu. Ateşe girmek istemeyenlere ise güzel sözler söyledi ve sonra şöyle buyurdu: **“Allâh’a isyanda itâat yoktur. İtâat ancak iyiliğin emredilmesindedir.”** Eğer meşrû bir ulû’l-emr varsa, O’na bey’at etmeleri ve itâat husûsunda gayretli olmaları gerekir.

Meşâyihe Tâbî Olunur

“Ulemâyaya tâbî olunuz. Çünkü onlar muhakkak dünyânın ışığı, kandilleri ve âhiretin de ışığı, kandilleridir.” Hadîs-i Şerîf.

25 Buhârî, Cihad, 108.

26 İmam Ahmed, Musned, V/67.

Âzâlarımızı, bu hayat rüzgârı başımızda eserken, bize itâat ederken, emr-i Hakk tecellî etmeden, ne için yaratıldıysa o yönde kullanalım. Beynimizi yüce kudreti tefekkürle, kalbimizi haşyetullâh ile, gözümüzü ibretle, kulağımızı hikmetle, elimizi sehâvetle, ayağımızı cihadla bereketlendirelim. Tekrar âhiret âleminden dönüp, dil Kur'ân okuyamaz ve zikir yapmaz. Göz Kitâb-ı Kerîm'i mütâlaa etmez. Kulak eşyânın zikrini, ilâhî kelâmları duymaz. Gönül havf, haşyet, takvâ, inâbe ve tecellîye mazhar olmaz. El yaralara merhem olmaz, ayak Hakk'ın yolunda tozlanmaz. Rasûlullâh'ın (sav) **“insanlar uykudadır, ölünce uyanırlar!”** Hadîs-i Muhammedî'sine gönül vererek, her şey insanoğluna mûtî iken, aklımızı başımıza alalım.

Mahmud Sâmi Ramazanoğlu (ks)

Sâmi Efendi Hazretleri'nin ve emsâlinin, îmanla gönlü arş, kenz (îlâhî mâden) ve beytullahtır. Kalbi zühd, tâat, ısmet ve Tevfîk-ı Samadânî ile merzuk, zengindir. Edeb-i îlâhîyi gözetmekle, Allah Teâlâ'dan ilham ile sadrı pâktır. Taâmî az, evi mescid, kıymeti nezâfet, zîneti isyandan kaçıştır. Azığı takvâ, geçimi geceyi ihyâ, sözü zikir, sükûtu tefekkür, nazarı ibret, sığınağı Mevlâ-i Müteâl'dir.

Ebdâlînin, kırkların da evsâfını görürsünüz Sâmi Efendi Hazretleri'nde. Zarûret hâlinin dışında konuşmaz. Lağv, boş söz etmez. Onunla seyahat edenler, ne zaman uyan-salar, gece onu ayakta bulurlar. Halkın içine karışmaz. Yolculuklarında, karşısında kimsenin bulunmadığı yeri tercih ederler. İnsanlarla bir araya geldiklerinde, öğüt ve nasihatte bulunurlar. Mîdelerini tıka basa doldurmazlar. Bütün gün yedikleri, bir kap bile değildir.

Günlerini zikir ve şükürle geçirir Üstâz-ı Âlîmiz. Cömert, şefkatli, merhametli, haşyet-i îlâhî ile gönlü nur, mübârek dili hikmet konuşur.

Efendimiz (sav)'in, Hz. Muaz'a (ra) haber verdiği kâmil mü'minin özelliklerini taşır Üstâzımız Hazretleri. Nefsânî arzularından uzak, Kur'ân-ı Kerîm'e bağlı, Hakk Teâlâ'nın

esîridir. Bir an da olsa Allah Teâlâ'nın, nâmusu, dili, eli, ayağı, gözü ve kulağı husûsunda gözetleyici olduğunu hatırlından çıkarmaz. Delîli Kitâb-ı Kerîm, yoldaşı takvâ, bineği aşk ve şevk, şîârî ilâhî korku, sığınağı namaz, kalkanı oruç, huzûru sadaka, vezîri sadâkat, hayâ emîridir.

Evsâfını saydığımız bu kemâlât, onların bizden arzu ettikleri sıfatlardır. Bir iş merkezinde dahi, o kurumun elemanlarının özellikleri belirtilir. Mü'miniz, mü'minlik vasfımız, müslimiz, müslimlik şahsiyetimiz, muhsiniz, (Allah Teâlâ'yı görür gibi ibâdet etme) özelliğimiz istenir bizden.

Tattığımız meyve, ağacını; kokladığımız gül, cinsini; gördüğümüz kuş, türünü bildirir bize. Kayserili meczûbînden Cemil Baba, hacca giden bir şoförden Medîne-i Münevver'e'nin taşından ister. Şoför bu isteği unutarak, herhangi bir yerden aldığı taşı verir. Cemil Baba taşı koklar, “*sen kimi aldatıyorsun, bu taştan mübârek beldenin kokusu gelmiyor*” der.

Rûhumuz, geldiği mekânın “elestü birabbiküm? Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” hitâbına, “Kâlû belâ” “evet Rabbimizsin” tadını vermeli. Bedenimiz “Benû Âdem” olmanın lezzetini bahşetmeli. Arabî harflerle Elif, Namazda kıyâmımızı; Dal, rükûumuzu; Mim de secdeye varışımızı ifâde etmeli.

Ebu Hureyre (ra)'den rivâyet olunan Hadîs-i Kudîsî'de belirtilen kurbiyyet, Mevlâ-i Müteâl'e yakınlık kokusu gelmeli bizden. “**Allah Teâlâ buyurdu ki: Kim benim velîme düşmanlık ederse ona harb îlân ederim. Kulum Bana kendisine farz kıldığım şeyden daha sevimli bir şeyle yaklaşmamıştır. Kulum nâfilelerle kendisini sevinceye kadar Bana yaklaşmaya devâm eder, Ben onu sevince işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Eğer Benden istese muhakkak ona veririm, Bana sığınsa onu korurum.**”

Üç ay kadar bir müddet hacda bulunan birine, “sizin görüntünüz *Hacı Hasan Efendi'nin kokusunu veriyor*” der bir zât.

Yûsuf'un (as) gömleğinin kokusunu vermeli hâlimiz, hareketimiz. Mübârek burunlarını Yemen'e çeviren Resûlüllâh'ın (sav), “**Rahmânî koku geliyor**” buyurduğu râyiha duyulmalı bizden.

Üstü başı misk ü amber kokan kimsenin, “*Bugün Fahr-i Kâinâtı (sav) gördüm*” sözü nakledilmeli bizden.

Dedem Şeyh Mustafa Hulûsî'nin (ks), üstâzının mübâreke eline temasla üç ay devâm eden râyiha duyulmalı bizden.

Sa'd ibni Rebî'nin (ra), muharebe meydanında, şehâdet ânında “*Cennetin kokularını duyuyorum*” iniltisi gelmeli bizden.

“Mü'min, koku satan kimse gibidir. Yanında otursan için açılır. Onunla gezsen veya ortak iş yapsan faydasını görürsün. Onun her işi faydalıdır.”¹ Hadîs-i Şerîfi'ndeki özellik bulunmalı bizde.

Efendimiz (sav)'in haber verdiği Kârî'nin, Kur'ân-ı Kerîm okuyanın tadı bulunmalı bizde. “*Kur'ân okuyan mü'min portakal (ağaç kavunu) gibidir. Kokusu da, taâmı da hoştur. Kur'ân okumayan mü'min, hurma gibidir. Kokusu yok fakat tadı hoştur. Kur'ân okuyan münâfık reyhana benzer. Kokusu hoş, tadı acıdır. Kur'ân okumayan münâfık, Ebu Cehil karpuzuna benzer. Kokusu olmadığı gibi tadı da acıdır.*”²

Çocuğun, babasına benzemesi nîmettir. Rûhumuzun babasına müşâbih, benzer olmamız da bir lütuftur. Cismimizin babası Âdem (as), rûhumuzun babası da, İki Cihan Güneşi Muhammed Mustafâ (sav)'dir. O'na ve vârislerine, mürşid-i kâmillere benzeme ümîdiyle, Vesselâmü Aleyküm Verahmetüllâhi Veberekâtühü...

1 Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir , XII, 319.

2 Buhari, Et'ime, 30; Fezailü'l-Kur'an, 17; Tevhid, 36; Müslim, Müsafirin, 243.

Hacı Hasan Efendi (ks)

İrmak denince sâdece Nil Nehri hatıra gelmiyor. Bunun yanında Dicle, Fırat, Seyhun, Ceyhun, Tuna nehirleri de hatıra geliyor. Arafat dağı denince Sevr, Nur, Uhud, Zeytun, Cudi, Sina, Tur dağları da hatırlanıyor. Gül çiçek denince, amber çiçeği, gelin çiçeği, lavanta çiçeği, hatmi çiçeği, sevgi çiçeği, menekşe, lâle, zambak, nergis, papatya, safran, sardunya, bostan gül, gonca gül, sarmaşık gül, yediveren gül, kanarya gül, sarmaşık gül biliniyor. Hacı Hasan Efendi denince, Sıddîk-ı Âzam'dan beri gelen Sâdât-ı Kirâm vs. velîler de gönle düşüyor.

Her yönleriyle güzel olmakla birlikte, temâyüz ettiği, seçildiği yönle kalbin salâhında Mahmud Sâmî Ramazanoğlu yâd edilir. İnanç noktasında Said Nursî hatırlanır. Kur'ân-ı Kerîm eğitiminde Süleyman Tunahan bilinir. “Her an bir işte” olan Rabbimiz (cc) irşâd için mezun buyurduğu sâlih kullara, ayrı ayrı tecellîde bulunur. Birinde görülen güzellik, bir başkasında ayrı neşede devâm eder. Adanalı Hasan Efendi konuşmaz ama, sükûtu ile kâbiliyetli olan dervişin letâifleri çalışır. Hacı Hasan Efendi'nin sohbetleriyle de, insan ibâdet ve zikre alışır. Sâmî Ramazanoğlu(ks) üstâzımızın

esrârına vâkîf olanlar, Arş-ı A'lâ'da dolaşır. Risâlet yönüyle Peygamberler bir olup, devirlerindeki üstünlüklere göre farklı oldukları gibi, velâyet ölçüsü içerisinde meşâyih-i kiram da farklıdır.

Âdem aleyhisselâma **Safiyullâh**, Nûh aleyhisselâma **Necîullâh**, İbrâhîm aleyhisselâma **Halîlullâh**, Mûsâ aleyhisselâma **Kelîmullâh**, İsâ aleyhisselâma **Rûhullâh**, Muhammed aleyhisselâma **Habîbullâh** denir. Bu güzel sıfatlarla mevsuf olan Peygamberlerin sahaları da farklıdır.

*“Hiçbir peygamber yoktur ki, onlara kendi zamanlarındaki insanların inandıkları bir mûcize verilmiş olmasın. Bana mûcize olarak verilen ise ancak Allâh’ın bana vahyettiğidir.”*¹ Peygamberlerden beklenen mûcizeler, o dönemdeki hâdiselerle ilgilidir. Hz. Mûsâ’nın döneminde sihir, Hz. İsâ devrinde tıp ilmi, Hz. Muhammed devrinde de şiir ve edebiyat önemli bir yere ulaşmıştır. Mizaclarına göre farklılık arzeden velîler, Âişe (r.anhâ) annemize sorulan soruya verilen cevaptır. Sa’d ibni Hişam R.A:

- Ey Mü'minlerin annesi! Bana Resûlullâh *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ahlâkını anlat, dedi. Hz. Âişe (r.anhâ):

- Sen Kur'ân'ı okuyorsun değil mi? diye sorunca Sa'd:

- Evet, okuyorum, diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Âişe (r.anhâ), yukarıdaki sözü söyleyerek:

- Nebiyy-i Muhterem *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ahlâkı Kur'ân idi, dedi.

Nebîler ve velîler hep bir kaynaktan beslenmiştir. İçtikleri su da aynı menbadandır. İlâhî nûra âyine olan Efendimiz

1 Buhârî, İ'tisâm, 1.

(sav)'in nûrundan istifâde etmişlerdir. Enbiyâyı saran nûr tasdîk edilince, nübüvete mazhar oldu nebîler. O nur da, Muhammed Mustafa (sav)'dir.

İçtiler Havz-ı Kevserden, velî oldular. Kur'ân-ı Kerîm havzından kanınca, hayat buldular. **“Ey îmân edenler, sizi, size hayat verecek şeylere dâvet ettiği zaman Allâh'a ve Resûlüne icâbet edin.”**² Aralarındaki fark bize düşmez. Derece ve makam Kitâb-ı Kerîm'le tesbît edilir. **“Kur'ân'ı okuyup gereğince amel edene (âhirette) şöyle denir: ‘Oku ve (Cennet derecelerine) yüksel! Dünyâda nasıl ağır ağır okuyor idiyse, burada da öylece oku! Çünkü senin asıl makâmın okuyacağın en son âyetin yanındadır.’**³

Şâirin dediği gibi:

*Övmüş de yaratmış seni
Hâlık diye sevdim.*

*Her sîreti Kur'ân'a
Mutâbık diye sevdim.*

*Ahlâkı güzel kavli de
Sâdık diye sevdim.*

Kur'ân ve sünnete uygun tavırda, hepsi birdir sâdât-ı kirâm. Her devirde ilâhî nazara mazhariyette bir tânedir onlar. Kâmil bir velînin teveccühü bile yıkarken gönülleri, Rabbimizin iltifâtına mazhar olanlar elbette ki, nur üstüne nur olurlar. Arşa açılan elleri, duâ eden dilleri, naz ve niyazları *“nûrumuzu tamamla Yâ Rabb”* ilticâsıdır.

2 Enfâl, 8/24.

3 Ebû Dâvûd, Vitri, 20/1464; Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 18/2914.

Maddî ve mânevî ihtiyaç içinde olanların onlara gelmesi hasebiyle, imdâda yetişen anlamına ğavs denir bu kutlu erlere.

*Âşıkın yüreği yanar tutuşur
Çiğlerin varise var anda pişir
Her kande çağırsan anda yetişir
Abdülkâdir gibi bir er bulunmaz*

*Âşık Yûnus kime çeke gayreti
Üstümüzde hazır ola himmeti
Oğlum demiş ona Resul hazreti
Abdülkâdir gibi bir er bulunmaz*

Mârifetin, gönüllerin ve hakîkî ilimlerin sırlarına nâil olmuşlardır. ‘Bir gün mektebim yok’ diyen üstâzımız, “ilmimi gizliyorum, çünkü herkes bu mânâyı çözemez” buyurdular. Hz. Hızır (as)’la Hz. Mûsâ (as) arasında geçen ve Kehf Sûresi’nde bildirilen hâdisede Hz. Hızır (as)’ın sâhip olduğu ilim de gizli ilimdir. Ebû Hüreyre (r.a) şöyle buyurmuştur: “Ben Resûlullâh (sav)’den iki kap dolusu ilim belledim. Biri muamelât ilmidir. Bunu aranızda yayıyorum. Öbürünü ise açıklayacak olsam, boğazımı keserdiniz.” Bakara Sûresi’nin 151. âyetinde üç temel kavram zikredilmektedir. Bu kavramlardan “Kitâb”la kastedilen, “Kur’ân-ı Kerîm’dir.” “Hikmet”le kastedilen ise Resûl-i Ekrem (sav)’in “Sünnet-i Seniyyeleri”dir. “Bilmedikleriniz” tâbirinden kasıt da “gizli ilimler”dir.

Evsâfını vereceğimiz, kudsî göreve nâil kimselerin hâllerini hep “*Biiznillâh-i Teâlâ*” diye naklediyoruz. Ezelî ilme sâhiptirler. Kaderin cilveleri onlarda zâhirdir. Levh-i mahfuza nazarla görürler hakîkati. Es’ad-ı Erbilî (ks) Hazretlerinin huzûrunda bulunan Meczub Mahmud, okunurken Kur’ân,

başıyla olmadı işâreti verir. Sebebini soranlara, “*Levh-i Mahfuz’da bir eksiklik gördüm*” der. Hakîkaten kıraet olunan tilâvette eksiklik müşâhede edilir.

Evvel ve sonra olacaklar onlara mâlûmdur. Saymakla bitiremeyeceğim hâtıralardan birkaçını naklediyorum. Kayserili Yusuf Amca’ya: “*Erenköy’e yerleşeceksin. Oğlun Zihni Paşa Camii’ne müezzin olacak. Bizim de, üstâzımızla görüşmemizi temin edeceksin.*” Hepsi de eksiksiz zuhûr etmiştir.

Gönülleri Allah Teâlâ’nın hazînesidir. “*Ben ilmin, hikmetin şehriyim, Ali de kapısıdır. İlim isteyen kimse bu kapıdan gelsin*” buyurulmuştur. Abdullah b. Abbas (ra)’a Hz. Ali’nin ilmi sorulunca: “*Ben onun ilim denizinden ancak bir damlayım*” diye cevap vermiştir.

Ebu Nuaym’ın anlattığına göre Ümmü Seleme (r.anha), Hasan’ın annesini bir yere göndermişti. Annesinin yokluğundan şiddetle ağlayan çocuğa Ümmü Seleme kucağına alıp meme vermişti. İşte Hasan’ın derin ilim ve hikmet sâhibi olmasını, peygamber evinden bir memeyi tutmasına bağlarlar. Hasan-ı Basrî (rh.a), “*Râbiatül Adeviye gelince neden koşuyorsunuz?*” diyenlere, “*Ben lokmayı fillerin ağızına göre ayarlıyorum. Karıncaların ağızına sığmıyor*” der. Sâmi Ramazanoğlu (ks)’un Uludağ’da Fecr sûresinin son âyetlerine verdiği mânâ, hayretleri mûcib olunca mevzuya son verirler. “**Ey mutmain olmuş nefsi! Dön Rabbine, sen O’ndan O da senden hoşnut olarak! Hemen gir kullarımın içine! Ve gir cennetime!**” Üstâzımız, “*eğer bizi dinleyecekseniz karşıma hocalardan getirin*” buyururlardı.

İlâhî tecellînin, gönülden kalkan perdenin sonucu hâsıl olan mânâ ve esrârın ardı arkası kesilmez onlarda. Gizledikleri hâllerden biri şu idi: Askerlik döneminde, bir

bayram sabahı duâ ederler. Âmîn sadâsı Allah (cc) sadâsına dönüşür. Ağlayan, sızlayan, kendini duvarlara çarpan kimseler olur. Ashâb-ı Suffe'de Efendimiz (sav)'in mescid-i saâdetinde duâ ettiklerinde de aynı hâl zuhûr eder. Sohbetlerinde tüyler ürperir, gözler yaşarır, o anda “*Hoş geldin Yâ Resûlallâh, Yâ Ebâbekir.....*” diyerek ashâb-ı güzîni ve silsiledeki efendilerimizi bir bir sıralarlardı. Bu huzurlu hâli anlatmak için, o ânı yaşamak gerekir. Mübârek bir gecede zikir esnâsında yanında bulunuyordum. “**Ve hüve maaküm eynemâ küntüm.**” ‘**Siz nerede olursanız olun, O sizinle berâberdir**’ âyetini çokça tekrarlıyordu. O esnâda ellerini semâya kaldıranlar, bayılıp yerlere düşenler pek çoktu. Cübbe-i Saâdet bahşolunduğu günlerde iki gözümüz iki çeşme, kalbimiz şâirlerin dediği gibiydi:

*“Aşkınla buhurdan gibi tütmekte bu kalbim.
Sensiz bana cennet bile hicrandır Efendim.”*

diyordu âdeta. Bunlar tecellî değil de nedir?

Gelmesi muhtemel olan belâ ve musîbet ilk defa bunların üzerine konar. Es’ad-ı Erbilî (ks):

*“Ne yerden kârubân-ı gam göçer olsa konar bende,
Belâ râhında şimdi muayyen bir menzil oldum ben.”*

Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz: “Sa’d bin Ebi Vakkas (Radiyahallâhu Anh) şöyle dedi:

“Rasûlullâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’e:

-Ya Rasûlallâh! İnsanların belâ yönünden hangisi daha şiddetli olur? dedim.

Rasûlullâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem):

- **‘Belâ yönünden insanların en şiddetlisi, Nebîlerdir! Sonra rütbece en üstün olanlardır! Kul dînine göre belâyâ uğratılır! Kişi dîninde kuvvetli ise belâsı şiddetli olur! Eğer**

dîninde zayıf ise o da dînine göre belâyâ uğratılır! Belâ kuldân ayrılmaz, imtihana devâm eder; kul üzerinde hiç günah kalmamış bir halde yeryüzünde gezer olunca onu bırakır’ buyurdu.”⁴

İpek Hocamız öyle derdi: “Efendimizin vücûduna inmeyen belâ yok. Biri bitiyor, diğeri biri geliyor.” Kendileri, “Rabbim beni terbiye ediyor” derlerdi. Mübarek yüzlerinde hastalık emâresi yoktu. Sohbet ederken, bir delikanlıydı. “Sizlere sohbet ederken morfinleniyorum” derler, daha sonra doktor getirilirdi.

Kendilerini inkâr edenlere ve musîbetlere karşı çok tahammüllü olurlar. Bir vesîleyle, kin güdenleri ziyâret ederdi. Sanki üstâzımızın huyu şu Âyet-i Celîleler idi: **“İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (kötülüğü) uzaklaştır; o zaman (görürsün ki) seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost(un) oluvermiştir. Buna da, sabredenlerden başkası kavuşturamaz. Ve buna, büyük bir pay sahibi olanlardan başkası da kavuşturulamaz.”⁵**

Aliyyül Havvas (ks): ‘Beldelerin en üstünü Harem-i Şerif (Mekke), evlerin en üstünü Beytullâh (Kâbe), insanların en üstünü de her asrın kutbudur. Mekke cesedini, Beytullâh kalbini temsîl eder’ der.

Beşerî sifattan, melekî sifata geçmişlerdir. Üstâzımız, “Dünyâda Rızâ-i İlâhî’den başka maksadım yok. Bizi dünyâyâ bağlayan, Allah Teâlâ’nın kullarını, Cenâb-ı Hakk’ı sevgili kılmak” diyorlardı.

4 Ahmed b Hanbel, Müsned, 1481; Darimi 2/320.

5 Fussilet, 41/34-35.

Hiz. Ebu Hureyre (ra) rivâyet etmiştir, Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: **“Allâh’ın kullarından Allâh’a en sevgili olanlar: Güneşi ve ayı gözleyenler, Allâh’ın kullarını Allâh’a sevdirenler ve Allâh’ı da kullarına sevdirenlerdir.”**⁶

Dertleri insanlığın kurtuluşudur. Mersin’in Erdemli ilçesinden Ahmet Şahin anlattı: *“Boylu boslu olan Sâmî Efendi’yi yirmi sekiz kiloya, bir iskelet hâline dönüştüren, şu iki sebeptir: Biri fâiz, biri de zinâ. İhvânın bu düşük tavırları onu bu zâfiyete düşürdü.”*

Hadîs-i Şeriflerde fâiz: Resûlullâh (sav), Allâh-u Teâlâ’nın, **“Sûra üfürülüp grup grup geldiğiniz gün”** âyeti hakkında şöyle buyurmuştur: *“Ümmetimden on grup dağınık olarak haşrolur. Allah onları diğer müslümanlardan ayırır... Onlardan bâzısı ayakları yukarıda, başları aşağıda, sürüklenene sürüklenene götürülür... Baş aşağı götürülenler fâiz yiyenlerdir.”* İmam Sadık (ra) şöyle buyurmuştur: *“Üç şey Allah hesap görene kadar, azîz ve celîl olan Allâh’ın korumasındadır: “Aslâ zinâ etmeyen kimse, malı aslâ fâize bulaşmayan kimse ve bu iki işte aracılık etmeyen kimse.” “En kötü kazanç fâiz kazancıdır.”*

“Fâizin yetmiş günahı vardır; en azı insanın annesiyle zinâ etmesidir.”

“Allah katında bir dirhem fâiz, Allâh’ın evinde mahremleriyle (anne, bacı, kızıyla) yapılan yetmiş zinâdan daha şiddetlidir.”

“Fâiz yiyenler, şeytan kendilerini deli etmedikçe dünyâdan çıkmazlar.” “Dînin hükümlerini bilmeden ticârete kalkışan kimse fâiz uçurumuna yuvarlanır.”

Üstâz-ı âlîmiz, fâizin de, zinânın da haramlığını fer-yad ü figanlarla anlatırdı. Çünkü Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz zinâ hakkında şöyle buyuruyor:

6 Beyhakî, es-Sünenü-l-kübra.

İbn Abbas (ra)'den, Hz. Peygamber'in (sav) şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *“Bir şehirde zinâ ve ribâ (fâiz) yaygınlaşırsa, onlar Allâh'ın azâbını kendilerine hak etmiş olurlar.”*

Hakim, Ebu Ya'la İbn Ömer (ra)'den, Hz. Peygamber (sav)'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *“Zinâ fakirliği mîras bırakır.”*

Hakim, Taberani, Amr b. As (ra)'den, Hz. Peygamber (as)'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *“İçinde zinâ zuhûr eden, yaygınlaşan hiçbir topluluk yoktur ki, onlar kılıkla cezâlandırılmış olmasın. Yine içinde rüşvetin yaygınlaştığı hiçbir topluluk yoktur ki, korkuyla cezâlandırılmasın.”*

Ahmed Bureyde (ra)'den, Hz. Peygamber'in (sav) şöyle dediği rivâyet edilmiştir: **“Ahdini (aralarındaki anlaşmaları) bozan hiçbir topluluk yoktur ki, onların arasında öldürme olayları olmuş olmasın. Zinânın yaygınlaştığı bir toplulukta ise muhakkak ki, Allah onlara ölümü mu-sallat eder. Bir topluluk zekâtı men ederse (zekât vermez ve birbirlerine zekât vermemeyi tavsiye ederlerse) Allah onlara yağmur vermez.”**

Hakim, Ebu Hureyre (ra)'den, Hz. Peygamber (sav)'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *Zinâ eden zinâ ettiği zaman mü'min olarak zinâ etmez. Hırsız hırsızlık yaptığı zaman, mü'min olarak hırsızlık yapmaz. İçki içen içki içerken mü'min olarak içmez.*

İbn Ebi Şeybe, Buhârî, Müslim, Ebu Hureyre (ra)'den, Hz. Peygamber (sav)'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *“Kıyâmet gününde bütün gözler ağlayacaktır. Ancak Allâh'ın haram kıldığı şeylere kapanmış göz, Allah yolunda uykusuz kalan göz ve Allah korkusundan -sineğin başı kadar da olsa- yaş döken göz müstesnâ.”*

İsfehâni, Ebu Hureyre (ra)'den, Hz. Peygamber (sav)'ın şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Mü'min zinâ ettiğinde, îmân ondan çıkar. Onun üzerinde bulut gibi durur. Onu bıraktığında îmân ona geri döner. (Ebu Dâvud, Hâkim, Beyhakî)

Bâzı rivâyetlerde “İnsan elbisesini çıkardığı gibi, îmânı çıkar” denmiştir. **“Resûlüm! Mü'min erkeklere söyle: Gözlerini haramdan çeksinler ve ırzlarını korusunlar. Bu onlar için daha temizdir. Şüphe yok ki Allah onların yaptıklarından haberdardır.”**⁷

“Hakkında bilgi sâhibi olmadığın bir şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan mes'ûldür.”⁸

“Allah gözlerin hâinliğini de bilir, gönüllerin gizlediğini de.”⁹

“Şüphe yok ki Rabbin (her an) gözetlemededir.”¹⁰

Abdullah b. Mes'ud (ra)'den, Peygamber (sav)'in Rabbi Azze ve Celle'den naklen şöyle dediği rivâyet edilmiştir: “(Harama) bakma şeytânın zehirli oklarından bir oktur. Kim benden korktuğundan dolayı onu terk ederse, o günâhın yerini îmân ile değiştiririm ki, onun tatlılığını kalbinde hisseder”. (Taberani, Hakim)

Ebu Ümame (ra)'den, Hz. Peygamber (sav)'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: “Bir kadının güzelliklerini görüp, sonra bakışlarını ondan çeviren hiçbir Müslüman yoktur ki, Allah

7 Nûr, 24/30.

8 İsrâ, 4/36.

9 Ğafir, 40/19.

10 Fecr, 89/14.

(bundan dolayı) onun için kalbinde tatlılığını hissedeceği bir ibâdet (sevâbı) yaratmış olmasın.” (Ahmed, Taberani) Beyhaki buradaki görmenin kasıtsız olarak görme olduğunu söylemiştir.

Cerir (ra)’in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Resûlullâh (sav)’a âniden görmeyi sordum, bana **“gözünü çevir”** dedi.

Mü’minlerin annesi Ümmü Seleme (ra) şöyle demiştir: Peygamber (sav)’ın yanında Meymune ile berâber oturuyorduk. O sırada (a’mâ olan) İbn Ümmü Mektum geldi. -Bu olay hicab emrinden sonra olmuştu-. Peygamber (as) bize **“Çekilin”** dedi. Biz; **“Yâ Resûlallâh! O a’mâ değil mi, bizi ne görür, ne de tanır?”** dedik. Peygamber (sav) bize **“Siz de a’mâ mısınız, siz onu görmüyor musunuz?”** dedi. (Ebu Dâvud, Tirmizî)

İnternet vâsıtasıyla bu çılgınlığa girenleri, kendi nâmusu varken başkalarının nâmusunu düşünenleri, bu biçimsiz sözleri edenleri görseler, ne derlerdi acaba?

Kıyam

Namazda kıyam, rükû ve secde, insanın bütün davranış biçimini ifâde eder. Selâmla sonuçlanan namaz, tahiyyesiyle cemiyetin huzur ve bekasını temin eder.

Namaz ibâdetin başıdır. Kolsuz ayaksız, gözsüz kulaksız insan yaşar. Fakat başsız yaşayamaz. Namazda kıyam; îmanda yakîni, ibâdetde devâmı, ahlâkda numûne-i imtisâli, örnek olmayı ifâde eder.

Emr-i ilâhîde kıyam tam olursa, tebliğ ve dâvette, sevgi ve buğuzda, cihâdın her çeşidinde; cennetin kapısında karşılar melekler onu. **Nihâyet oraya varıp cennetin kapıları açılınca, bekçileri şöyle derler: “- (Her türlü kederden) selâmet size! (Günah kirinden) tertemizsiniz. Artık ebedî olarak kalmak üzere girin oraya.”**¹

Kıyam düzgün olursa, cemiyet yaşar asr-ı saâdet hayâtını. **“(Resûlüm!) Sana vahyedilen Kitâb’ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allâh’ı anmak elbette (ibâdetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.”**²

1 Zümer, 39/73.

2 Ankebût, 29/45.

Sulhün temin edilmediği yerde Cuma namazının kılınmasının câiz olmadığını bilen Sütçü İmamlar, ellerine silâhı alıp yurt savunmasına çıkmışlardır.

“Kâlû belâ”, ‘evet Rabbimizsin’ cevâbıyla kalktık kıyâma. İhrâma büründüğümüzde okuduğumuz “lebbeyk” sadâsıyla geldik kendimize. *“Hizmetine geldim. Ey Allâh’ım! Hizmetine geldim. Senin ortağın yoktur, hizmetine geldim. Hamd ve nîmet senindir. Mülk senindir, ortağın yoktur. Allâh’ım Sana itâat ve ibâdete hazırım, emrine boyun eğiyorum. Sana ibâdet üzereyim, Senin ortağın yoktur, emrine boyun eğiyorum. Hamd ve nîmet gerçekte Senindir, mülk de Sana mahsustur. Senin ortağın yoktur.”* nidâlarıyla îman ve İslâm’ın nûru girdi kalbimize.

Müşriklerin ortasında “Ebû Zer” (ra), îmânını bu nurla haykırdı. Tevhîd inancını savunan yedi er de bu nurla dikildi Takyanus’un karşısına. Hz. Yahyâ (as), Hz. Zekeriyâ (as), Hz. Hamza, Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Hz. Osman, Hz. Hasan ve Hüseyin (r. anhüm), son devrin din mazlumları ve 15 Temmuz’da yüzlerce şehid ve binlerce gâzi hep vatanımız derken din ve İslâm için fedây-ı cân ettiler. Zafere az kaldı, kavuşalım nurlu kervâna, zindan gül gülistan diye koştu Ömer Halisdemirler. Doğum gününde, şehâdetle Cennet’e doğan mücâhidler boşuna koşmadı o gecede.

Şehâdete olan aşkımız da bizim, şu ilâhî hitabla taçlanır: **“Mü’minlerden öyle erkekler vardır ki, Allâh’a verdikleri sözde sadâkat ettiler: Kimi (şehîd oluncaya kadar döğüşeceğine dâir) adağını ödedi (şehîd oldu), kimi de (şehîd olmayı) bekliyor. Onlar aslâ verdikleri sözü değıştirmediler.”**³

3 Ahzâb, 33/23.

Kitâb-ı Kerîm’inde Rabbimiz, Hadîs-i Şerîf’lerinde Aley-hissalât ü Vesselâm Efendimiz kendimize gelmemizi, hedefimizi gözetmemizi tembih buyuruyor: **“Fitne tamâmen yok edilinceye ve din de (kulluk) yalnız Allah için oluncaya kadar onlarla savaşın.”**⁴

“Ve onlar ile bir fitne kalmayınca ve din tamâmıyla Allah için oluncaya kadar cihadda bulunun.”⁵

Fadâle İbni Ubeyd radiyallâhu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: *“Hudutta Allah yolunda nöbet tutanlar dışında her ölenin ameli sona erdirilir. Hudutta nöbet tutarken ölenin yaptığı işlerin sevâbi kıyâmet gününe kadar artarak devâm eder, kabirdeki imtihanda da güvenlik içinde olur.”*⁶

Halid bin Velid son nefeslerinde ne buyuruyor? *“Ey yakınlarım! Cihâda sarılın! Bu topraklar ancak cihâd etmekle korunabilir. Yermük, Rumlarla yaptığımız ilk büyük savaştır. Bundan sonra, daha nice savaşlar birbirini tâkip edecektir. Sakın gaflete düşmeyin!”* **“Cihad kıyâmete kadar devâm edecek bir farzdır.”**⁷

Hasan el Benna (rh.a): *“Peygamberimiz (sav) önderimiz, Kur’ân yasamız, cihad yolumuz, Allah (cc) yolunda ölüm en büyük hedefimiz.”*

Mısırlı Halid el İslambuli: *“Anneciğim üzölmeyin Allah (cc) bizi bu ameli yapmaya ve kendi yolunda şehitliğe erıştirdi. Size düşen Kur’ân’a tutunmak ve onunla amel etmek.”*

Zindanlarda kalan, eli ayağı ve bütün vücûdu tutmaz halde bulunan Filistin mücâhidlerinin öncüsü Şeyh Ahmed

4 Bakara, 2/193.

5 Enfâl, 8/39.

6 Ebû Dâvûd, Cihâd, 15; Tirmizî, Fezâilü’l-cihâd, 2.

7 Buharî, Cihâd 1; Müslim, İmâret, 85.

Yâsin: “Siz ey Müslümanlar! Suskun ve âciz, helâk olmuş ölümler. Hâlâ kalbleriniz sızlamıyor mu başımıza gelen bu acı felâketler karşısında? Bir halk yok mu, hiç mi kimse yok Allah (cc) için ve ümmetin nâmusu için kızacak?”

Cenâzesi üç gün evinde kalan Kurtubalı âlim İbn-ül-Furâdî: “Hacc için Mekke-i mükerremeye gittiğim zaman, Kâbe-i muazzamanın örtüsünü öpüp, Allâhü Teâlâ’dan bana şehidlik nasîb etmesini diledim. Oradan ayrılınca, öldürülmek korkusu içimi kapladı. Söylediklerimden pişmanlık duydum. Geri dönüp, Allâhü Teâlâ’dan dînine hizmet etmem için uzun ömür vermesini ve sonunda şehidlik nasîb etmesini istedim!”

17. Alay komutanı Yarbey Hasan Bey, yaralı Fransız askerini kurtarmak ister. Hâin gizlediği hançerle komutanı yaralar. Yerde cansız yatan komutanın gözleri buğulanmış, çehresi solmaya başlamıştı. Birden, silkinir gibi oldu ve yanındakilere: “Beni ayağa kaldırınız” dedi. Askerleri onu yavaşça ayağa kaldırdılar. Üstü başı kan içinde olan ve son anlarını yaşayan Yarbey Hasan Bey; “Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Rasûlullâh” dedi. Yüzünde derin bir tebessüm oluşmuştu... Ve ardından edepli bir hâlde şu son sözünü söyledi: “Zahmet buyurdunuz yâ Resûlallâh!”

Cemâat-i İslâmî lideri Mevlânâ Nizami’nin son sözleri: “Ben kimseden af dilemem. Hayâtın ve ölümün sâhibi tek olan Allah’tır (cc). Ben hiçbir suç işlemedim...! Sizden bana duâ etmenizi istiyorum. Hayâtımın sonuna kadar Allah beni îmân üzere istikamet üzere kılsın. Tüm hayâtım boyunca şehîd olmak için duâ ettim. Eğer Allah beni şehîd olarak kabûl ederse bu benim için en büyük kazançtır. İnşâallah cennette görüşürüz...!”

Şeyh Mustafa Hulûsi (ks) dedem, Menemen hâdisesiyle, îdamla yargılanır. Af edilince, şehâdete olan aşkını

şu kelimelerle izah eder: “Âzâlarım tamam olsaydı, Allah yolunda kurbân olurdum.”

15 Temmuz gecesi abdest alıp yatsıyı kıldıktan sonra, babasının silâhını alıp “*oturma zamânı değil, ülkeyi yüz sene daha geri götürmeye izin vermeyiz*” diyerek şehîd olan Prof. Dr İlhan Varank’ın annesi bakınız ne diyor, oğlunu acı dolu yüreğiyle şu şekilde ifâde ediyor: “*İlhanımı Şehzadebaşı Camii avlusuna Hafız Osman’ın yanına gömdüler. Hafız Osman’a komşu oldu benim oğlum. Babasının bir dediğini iki etmezdi. Üniversiteyi Balıkesir’de okudu. Bitirdikten sonra Amerika’da burs kazandı ve gitti. Şimdi de tam talebelerini vatanımızda yetiştireceği sırada yavrumu aldılar elimizden.*”

Yolunda Mevlâ’nın can verenlerin söz ve misâli, bitmez ve tükenmez. Bize düşen, Allah Teâlâ’yı görür gibi tâat yapma yolunu tutmaktır. Ne yapalım ne edelim deyip şaşırarak hiçbir şey yok. Hayâtımızı anlamlandıran şu esaslara dikkat edelim bir ömür:

Hacc Sûresi’nin 46. Âyetinin tefsîrinde, dünyâ-âhiret mânen kör olmaktan bahseder. Körlüğün sebepleri:

- 1- Âzâların Allah Teâlâ’ya isyanda olması.
- 2- Allah Teâlâ’dan gâfil olmak.
- 3- Velîlere muhalefette bulunmak.
- 4- Allah Teâlâ’nın yolunun yerine dünyâyı talep etmek.

Gönül gözlerinin açılmasını temin eden esaslar da şunlardır:

- 1- İbâdet ve tâatte gayret.
- 2- Velîlerin sohbeti sâyesinde, Hakk Teâlâ’yı tanımak.
- 3- Dünyâ ve ehlinden uzak olmak.
- 4- Allah Teâlâ ile dostluk.
- 5- Allah Teâlâ’dan başkasından kalben uzaklaşmak.

Şehâdet

İbni Ömer radiyallâhu anhümâ'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: *“Allah’tan başka ilâh olmadığına, Muhammed’in, Allâh’ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namazı kılıp zekâtı verinceye kadar insanlarla savaşmam bana emrolundu.”*¹

Mukâtelede esas, yakmak yıkmak, aç susuz bırakmak, savunmasız insanları tâciz, sapan taşına karşı fosfor bombası ve hakîkî mermi kullanmak, hastaları taşıyan ambulansları ve tedâvî gören hastaların bulunduğu hastaneleri vurmak değildir. Her hususta örnek olan dînimiz, düşmana saldırıda şu esâsı uygulamak sûretiyle cihâna ders verir:

“Haram ayın karşılığı haram aydır; saldırmazlık kurallarına riâyet karşılıklıdır. Şu halde kim size saldırırsa, onun saldırısının dengiyle siz de ona saldırın. Allâh’ın hükmüne saygılı olun ve bilin ki Allah kendisine saygılı olanların yanındadır.”²

1 Buharî, İman 17, 28.

2 Bakara, 2/194.

Binlerce örnekten biri târihten: “105 yıl önce Çanakkale Savaşı’nda yaralı Anzak askerini kucaklayarak tedâvisinin yapılması için sipere taşıyan Türk askeri.”

Müslümanlara ancak kendilerine yapılan saldırı ve te-câvüz nisbetinde mukâbelede bulunmaya müsâade edilmekte, daha fazlası yasaklanmaktadır. Herhangi bir haksızlık yapma ve misliyle mukâbelede ölçüyü aşma konusunda onlara Allah’tan korkmaları öğütlenmekte ve Allâh’ın (cc) berâberliği lütfuna nâil olabilmek için gayret göstermek gerektiğine vurgu yapılmaktadır.

Allah Teâlâ kimlere yardım eder her hususta? İçte nefis ve şeytan, dışta din düşmanları.

“Yoksa sizin için kimdir o Rahmân’ın berisinde size yardım edecek ordunuz!? Kâfirler ise ancak bir gurur içindedirler.”³

Bu âyeti, Rabbimiz şu ilâhî mesajla ne güzel beyan buyurur: **“Ey îmân edenler! Allâh’a yardım ederseniz O da size yardım eder ve ayaklarınızı sağlam bastırır.”⁴**

Allah (cc) dünyâ hayâtını imtihân için takdîr ettiğinden, yardımını da kulun kendisine düşeni yerine getirmiş olmasına bağlamıştır. Kul iyiliğe doğru bir adım atarsa Allah Teâlâ yardım olarak daha süratli adım atar.

Allah Teâlâ buyurur: **“Kim bir hayır işlerse ona sevâbının on katı verilir veya arttırırım da. Kim bir günah işlerse bunun cezâsı misli kadardır veya affederim.”**

*“Kim bana bir karış yaklaşırsa Ben ona bir zira yaklaşı-
rım. Kim bana bir zira yaklaşırsa Ben ona bir kulaç yaklaşı-*

3 Mülk, 67/20.

4 Muhammed, 47/7.

rım. Kim bana yürüyerek gelirse Ben ona koşarak giderim. Kim bana hiçbir şeyi şirk koşmaksızın arz dolusu hatâ ile kavuşursa, Ben de onu bir o kadar mağfiretle karşılarım.”⁵

Mevlâmız yardımını bir bedel karşılığı ihsân buyuruyor. **“Evet, onlarla savaşın ki, böylelikle Allah, sizin ellerinizle onları cezâlandırıp perîşân etsin; onlara karşı size zafer ihsân etsin ve vaktiyle onlar tarafından işkenceye uğramış olan mü’min bir topluluğun yüreklerine su serpsin.”**⁶

Bedir Savaşı’nda mü’minlere melekleriyle, Uhud’da tamâmen imhâ edilmekten korumakla ve diğer muharebelerde Rabbimiz yardım etti.

Selçuklu Sultânı Muhammed Alparslan, 26 Ağustos Cuma günü Malazgirt’te, atından inerek secdeye vardı. “*Yâ Rabbi, sana tevekkül ediyor, azametini karşısında yüzümü yere sürüyor ve Senin uğrunda cihâd ediyorum. Yâ Rabbi, niyetim hâlistir. Bana yardım et; sözlerimde hilaf varsa beni kahret!*” diye duâ etti.

Osmanlı Sultânı Murâd-ı Hüdâvendigâr da Kosova Meydan Muharebesinde “*Hepimiz biliriz ki, zafer ancak Allâhü Teâlâ’nın yardımıyla gerçekleşir. Küffâr ordusu bizden fazladır. Fakat Müslüman mücâhid, kâfirden şecaatlidir. Beylerim, paşalarım, hadi göreyim sizi. Bu gece asker evlatlarımı hoşça tutasınız. Onlara, Yüce Allâh’ımıza duâ etmelerini vasiyet edesiniz. Helâlleşesiniz. Ola ki, yarın çoğumuz Cennet’te buluşuruz*” diye hitâb etti.

Çanakale’de zafer, Allah Teâlâ’ya candan duâ ve yakarışlarla kazanıldı. Askerimiz bakın ne anlatıyor: “*Gönüllerimiz Allâh’a niyaz hâlindeydi. O’nun yardım ve istiânesine sığınmıştık.*

5 Müslim, Zikr, 22, 26

6 Tevbe, 9/14.

Kumandanlarımız da sürekli olarak bize “Salât-ı Nâriyye”yi okutturuyorlardı... Böylece ilâhî yardıma nâil olduk.”

Maraş harbinde, bir avuç mücâhid her şeyi göze alarak mevzilerini terk etmeyip şehâdete koştuğunda, Kıbrıs'ta Beşparmak dağlarında Allah Allah nâralarıyla semâyî inlettiklerinde, insan gücünün üstünde tankı bir askerin kaldırışında, Seyid Ali çavuş Çanakale'de 215 kilogram ağırlığındaki top mermilerini sırtlayarak top kundağına yerleştirdiğinde, Maraş İstiklâl Harbi'nin kazanılmasında ilâhî rahmetin tecellîsi göz ardı edilemez.

Allâh'ın (cc) dostluğunu ve yardımını kazanmış olan kimse başkalarının yardımına muhtâc olmaz. O'nun yardımının tecellî ettiği yerde mağlûbiyet yoktur; yardımsız bıraktıkları ise iflâh olmazlar. Bu sebeple mü'minler sâdece O'na dayanmalı, O'na tevekkül etmeli ve O'ndan yardım istemelidirler. Allâh'ın bir kimseye veya bir millete yardım etmesi veya onları yardımsız bırakması şüphesiz ki sebeplere ve hikmetlere dayanmaktadır. Bu sebeple mü'minler Allâh'ın yardımına erişebilmek için O'nun rızâsına uygun hareket etmeli ve gazabına sebep olacak davranışlardan da sakınmalıdır. Ancak böyle yaptıkları takdirde yüce Allâh'ın yardımına lâıyk olurlar.

“Allah size yardım ederse artık sizi yenecek hiçbir kimse yoktur; eğer sizi yardımsız bırakırsa O'ndan sonra size kim yardım edebilir? Mü'minler yalnız Allâh'a güvensinler.”

Şehâdetin Önemini Kavrayan Bir Milletiz

Âl-i İmran Sûresi, 169. Âyet: **“Allah yolunda öldürülenleri sakın ‘ölüler’ saymayın. Hayır, onlar Rabbleri Katında diridirler, rızıklanmaktadırlar.”**

7 Âl-i İmrân, 3/160.

Efendimiz (sav): **“Her kim, bugün düşmandan yüz çevirmeyip sebât eder, şehit düşerse, Cenâb-ı Hakk elbette onu cennete koyacaktır. Bugün şehîd olanlara Firdevs Cenneti hazırdır. Hücûm ediniz, hamle ediniz!”**

Peygamberimiz (sav) buyurdular: **“Ümmetime ağır gelmeyecek olsaydı, hiçbir seriyyeden geri kalmaz, hepsine katılırdım. Allah yolunda şehit olmak, sonra diriltilip tekrar şehit olmak yine diriltilip tekrar şehit olmak isterdim.”⁸**

*“Kan isteriz kana karşı, can isteriz cana karşı
Vereceğiz biz bu başı Hakk yolunda küfre karşı.”*

Şehâdeti baş tâcı eden mücâhid bakın ne diyor? *“Bu Bayram yokum annem elini öpmeye gelemem belki ama sen gel mezarıma şehîdini bırakma oralarda ben gelmesem de sen gel Anne sen gel.”*

*“Ölüp de ölmeyene, ölüm cana minnettir.
Ey hak için can veren, ölümün ne nîmettir.”*

Necip Fazıl

Fırat Kalkanı, Afrin operasyonu ve İdlib'e giden askerimiz, şehâdeti düğün gecesi gibi gördüğü için başardı. Tankın üstünde, *“bayrama gidiyoruz”* diyordu şanlı askerimiz. Şehâdete uğurlanan oğluna baba şöyle sesleniyordu: *“Ben vatana bir evlâdımı fedâ ettim ama milyonlarca evlâdım oldu. İstedğim odur ki hiçbir anne ve baba ağlamasın.”*

Şehîd anası, şehîdini uğurlarken *“Vatan için kendi fi-danlarımızı verdik. Bu nedenle mutluyuz”* diye seviniyordu.

8 Buhârî, İman, 26; Müslim, İmâre, 103, 107.

Yetim

Sâhip çıkılmazsa din garîbdir. “İslâm, şüphesiz garîb olarak başladı ve günün birinde garib hâle dönecektir. Ne mutlu o garip mü’minlere!” Gariplerin kim olduğunu soran Abdullah bin Mesud’a Peygamberimiz (sav), “**Kabîlelerinden dinleri için ayrılıp uzaklaşanlardır.**”¹ buyurmuştur.

Enfûs olarak bedenimizde bile yetim ve öksüzüz. Kulluk görevini yerine getirmeyen beden, M. Akif’in beyânıyla: “*Îmandır o cevher ki îlâhî ne büyüktür.../ Îmansız olan paslı yürek, sînede yüktür!*” Yaratılış sebebini anlamayan beyin de, vücut da anadan ve babadan mahrumdur. “**Ben cinleri de, insanları da (başka bir hikmete değil) ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.**”²

Kalbinde Kur’ân’dan bir âyet olmayan yetimdir. Yüce kudreti tefekkür etmeyen yetimdir. Yolunda vermeyen el, yürümeyen ayak yetimdir. Eroin-meroin ve bonzai içen gençlik yetimdir. Sünnet-i seniyye yaşanmayan ev yetim-

1 Müslim, İman, 232.

2 Zâriyât, 51/56.

dir. Helâl kazanç olmayan ev yetimdir. Yavrusunu İslâm'a hizmet için adamayan anne ve baba yetimdir. Hayâtının her safhasını Kur'ân ve sünnetle tanzîm eden ne yetim ne de öksüzdür.

İbâdetten mahrum dünyâ, Cemâl-i ilâhî seyredilmeyen Cennet de öksüzdür.

Baktım Kâbe öksüz yetim. Ziyâretini yaptığı kimseler az. Beytül mâmurda dolaşan ayak izleri az. Kâbe'nin üstüne seccâdesini atıp, tahiyyatta oturur gibi Rabb-i Zülcelâl'in huzûrunda boyun büken az. Bâb-ı Kâbe ile Altınoluk arası arşı seyreden basîret ehilleri az. Ne diyeyim bu hâle ancak oturup ağladım. Benim gibi Tavaf sayısını hesâb eden çok. Zînet eşyâsıyla, kap-kacakla, elbise-kumaşla uğraşan çok. Tefekkür edip Tevhîd akîdesinin mücâdelesinin yapıldığı mekânı düşünen az. Medîne'de cihad emriyle muhârebeye koşan ashâb-ı kirâmı hatırlayan az.

Çok derin mütâlâa ettim kudsî dâvâyâ dört elle sarılanlarımızın killetini, azlığını; Hakk Teâlâ'nın az sayıyı vasfıyla Kur'ân-ı Kerîm'de, biraz tesellî buldum. Hep mi böyle yetim kalacağız? Yetimler Yetîmi'nin vekâletinde olan Fîrân-ı İzam'la bizi bu yoksulluktan, yetim ve öksüz kalmaktan kurtar Yâ Rabb!

Bu serzenişime Muhammed İkbâl şâhid olmalı ki, bak ne dedi: "Buradan götüreceğiniz hurma zenzem, kadife kumaş olmasın. Hz. Sıddîk'ın sadâkati, Hz. Ömer'in adâleti, Hz. Osman'ın edeb ve hayâsı, Hz. Ali Radiyallâhü anhüm ecmaînin cihâdı olsun.

Anadan babadan yetim ve öksüz, illâ çocuklar değildir. Daha ne yetim, öksüz ve gurabâ vardır. Yetimi garib olarak

ifâde edersek, Peygamberimiz'in (sav) mübârek diliyle, açılıp okunmayan, duvarda asılı duran Kur'ân-ı Kerîm garib. Fâsığın hâfızasında garib Kur'ân-ı Kerîm. Sâliha hanım bir zâlimin elinde garib. Sâlih zât, huysuz kadının elinde garib. İçinde ibâdet edilmeyen mescid garib. Kadri kıymeti bilinmeyen âlim, kavmi arasında garib. Hacı Hasan Efendimiz'in "*Resûlüllâh (sav): Kur'ân-ı Kerîm'i Türkiye'ye emânet ediyorum.*" müşâhedesine candan kulak vererek, ulvî değerlerimizi yetim ve öksüz bırakmayalım.

Sanal âlemde şaşkın, her türlü uyuşturucuyla sarhoş gençlerimizi kurtaralım yetimlikten. Âile reisinden en üst kademeye kadar, eli altındakilere ilâhî şefkatle cemiyet kavuşsun ana-babasına. Tevhîd'in hayâtımızın her alanına hitâb etmesiyle, kurtulsun beşeriyet öksüz ve yetim kalmaktan. Yetim ve öksüz olmasına rağmen, Âdem (as)'a bile rûhen baba olan İki Cihan Güneşi'nin (sav), Necip Fazıl'ın tâbiriyle, mantosuna sımsıkı sarılıp felâha erelim. Rûhumuzun babası Muhammed Mustafâ (sav)'in edebiyatıyla, cismimizin babası Âdem (as)'in safiyyetiyle gerçek kimliğimizle buluşalım.

Beden ibâdetle, âile emr-i Hakk'a riâyetle, İslâm âlemi tesbihin imâmesi gibi kudsiyyüssıfat bir emîrin sancağı altında toplanmakla kurtulur gurbetten, yetim ve öksüz kalmaktan. Dünyâ secdeyle; Âhiret Likâ, Cemâlüllah'la kurtulur gurbetten.

Mültecî

Mültecî der demez aklıma gelen bir şiirle başlamak istiyorum:

*Aç gönlünü Mevlâ'ya
Yalvar Yüce Allâh'a
Tövbe namaz niyazla
Sığın yüce Allâh'a*

*O İhsandır O lütuftur
O saadet O huzurdur
O derya O mağfirettir
Sığın yüce Allâh'a*

Takyanus'un zulmünden kaçan Ashâb-ı Kehf, Kitâb-ı Kerîm'in ifâdesiyle Allah Teâlâ'ya sığınıyor: **"Hani o delikanlılar, mağaraya sığınmışlar ve 'Ey Rabbimiz, bize tarafından bir rahmet ver ve şu işimizde bize kurtuluş yolu hazırla' demişlerdi."**¹

1 Kehf, 18/10.

Tebük seferine katılmayan üç sahabe de çârenin Allah Teâlâ olduğunu beyân ediyor: **“Allah’dan başka sığınacak hiçbir şey olmadığını anlarlar.”**²

Kadının tasallütünde Yûsuf (as) **“Allâh’a sığınırım”**³ dedi.

Bütün dertlere devânın Mevlâ (cc) olduğu Zâriyat sûresi-nin 50. âyetinde beyan buyrulur: **“Öyleyse Allâh’a koşun.”** Şirkden, küfürden, nifakdan, zulümden, kibirden, her türlü mâsiyetten Allah Teâlâ’ya dönün.

Asıl mültecî, yurt yuva bulamayan bâtil zihniyettir. Allah Teâlâ’nın zikrinden Kur’ân’dan ayrılmakla sıkıntılı bir hayat yaşarlar dünyâda, Tâhâ sûresinin 124. âyetinde belirtildiği üzere. Âhirette ise azab ve ikab, cezâ içindedirler.

Yere göğe sığmayan Hakk Teâlâ’nın muhabbeti, kâmil mü’minin gönlüne girmekle bahtiyardır. Cemâl-i ilâhî’nin yanında cennet bile ona dar gelir.

Enbiyâ Sûresi’nin 105. âyetine kulak verseydi mü’minler, hiç yurt ve yuvasından olur muydu? **“Yeryüzünün iktidârına sâlih kullarım vâris olacaktır.”**⁴ Kaynaklarını başkasına kullandırıp, kendisi köle gibi çalışır mıydı inananlar Mülk Sûresi’nin 15. âyetine baksaydı? **“Yeryüzünü size boyun eğdiren O’dur. Onun omuzlarında yürüyün (yer üstü ve yer altı kaynaklarından istifâde edin) ve Allah Teâlâ’nın rızkıdan yiyin. Dönüş O’nadır.”**

2 Tevbe, 9/118.

3 Yûsuf, 12/23.

4 Enbiyâ, 21/105.

Yardımlaşma...

Gözün biri kaybolsa diğeri, kulağın biri hasta olsa bir diğeri yardımcı olur. Elde ayakta vs. organlarda hep böyle. Vücutta bile yardımlaşma var.

Tohumu toprak, yağmuru yer bağına basar. Güneş ışık ve ısıyla kucaklar kâinâtı. Varlıklar âleminde bir sevgi ve muhabbet var. Enfüste tesânüd olduğu gibi, âfakta da var. Atın yavrusunu, tavuğun civcivini koruması, yüz rahmetten biri değil mi?

Maddî yardımlaşmanın yanında rûhî muâvenet, akıl ve izâna sığmaz. Kardeşin birbirine şefâatinden tutun, yardımına koşulan hayvânâtın imdâda yetişmesine kadar. Rabbimize tâatte bir haseneye on, yedi yüz, kat be kat ve sonsuz verilen mükâfât. Mevlâ-yı Müteâl'e dönüş nisbetinde, bir karışa bir zira, bir zira yönelişe bir kulaç, yürüyerek atılan adıma koşarak gelen rahmet. Sünnet-i Muhammediyye'sine riâyetle ümmetini kendisine komşu eder Cenâb-ı Ahmed (sav).

Râbîta ve murâkabeyle açılan kalbe inen ikram, feyz, vâridât, tecellî, nur ve ilhâmât Kitâb-ı Kerîm'de haber ve-

rilir: “Nefse ve onu düzgün bir biçimde şekillendirip ona kötülük duygusunu ve takvâsını (kötülükten sakınma yeteneğini) ilhâm edene andolsun ki, nefsinin arındırma kurtuluşuna ermiştir.”¹ On sekiz bin âlem, insanoğlunun gönülünde dürülür. Hadîs-i Kudsi’de Yüce Allah: “Beni ne yer aldı, ne semâ; beni bir mü’min kulunun kalbi aldı.” buyurur.

İbretle nazar eden hiç ikrâm etmez mi hemcinsine? Kur’ân-ı Kerim’de Allâhu Teâlâ: “...Anaya, babaya, akrabâya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşta, yolcuya ve mâliki bulunduğunuz kimselere ihsân ile muâmele edin, iyi davranın...”² Peygamber Efendimiz (sav) “*Cebrâîl bana, dâimâ komşu hakkını tavsiye ederdi. Öyle ki ben, komşuları birbirine mîrasçı kılacak zannetmişim!*”³ “*Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy. Sonra da komşularını gözden geçir ve gerekli gördüklerine güzel bir şekilde ikrâm et!*”⁴ “Zamâna andolsun ki, insan hiç şüphesiz hüsrân içindedir. Ancak, inanıp yararlı işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler bunun dışındadır.”⁵

Asr sûresini okumadan birbirinden ayrılmayan sahabe, maddî ve mânevî yardımlaşmaya ne güzel misâldir. Kesenin yanında, gönül kâsesini nurla doldurmaya örnek âyet-i celîle: “*İyilik ve takvâ husûsunda yardımlaşın, günah ve haksızlık yolunda yardımlaşmayın. Allah’tan korkun, çünkü Allâh’ın cezası çetindir.*”⁶ Ancak bu yardımlaşma

1 Şems, 91/7-9.

2 Nisâ, 4/36.

3 Buhârî, Edeb, 28.

4 Müslim, Birr, 143.

5 Asr, 103/1-3.

6 Mâide, 5/2.

hukuk ve ahlâk kurallarına aykırı olmamalıdır. Dînimiz haksızlığa yardımı zulüm sayar ve engellenmesini emreder. Peygamberimiz (sav) “**Zâlim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et!**” buyurunca, “Ey Allâh’ın Resûlü! Kardeşim mazlum ise yardım ederim, zâlim ise nasıl yardım edeyim?” diye sorulmuş, Resûlullah da “**Onu zulmetmekten engellersin, senin ona yardımın budur**” cevâbını vermiştir.⁷

Dünyâdaki 65 milyon mültecînin büyük çoğunluğu müslümandır. Avrupa’da müslüman kimliğini ön plana çıkartan kıyâfetler uçaktan indirilme gerekçesi yapılıyor. Yahudi zihniyeti müslümanları fişliyor. Yemen’de Libya’da iç savaş çıkartılıyor. Kan ağlayan da, global düşman kabûl edilen de Müslümanlar. Efendimiz’in (sav) sözlerine kulak vererek yardımlaşalım birbirimizle: “Bir mü’min diğer bir mü’min için birbirine kenetlenen tuğlalar gibidir. Birbirinden kuvvet alır.” (Münâvî) Berâber olup yaralamayalım kendimizi. “Bir kimseye şer olarak bir müslüman kardeşine hakâret etmesi kâfîdir.” (Müslim) “**Kendi kendinizi ayıplamayınız.**”⁸ Allâh-u Teâlâ mü’minleri bir tek can gibi haber vermektedir, bu âyette “**Bir zulüm ve saldırıya uğradıkları zaman birbirlerine yardım ederler.**”⁹ buyrulur.

Ehl-i küfür yardımdan mahrumdur. Müslümanlar bir ve berâber oldukça, birbirleriyle yardımlaşıkça avn ü ihsâna mazhardırlar. “**İnkâr edenlere gelince onların sonu felâkettir, amellerini de Allah boşa çıkarmıştır. Bu onların, Allâh’ın indirdiğinden nefret etmeleri sebebiyledir. Allah da onların yaptıklarını sonuçsuz kılmıştır. Yeryüzünde**

7 Buhârî, Mezâlim 4; İkrâh 6

8 Hucurât, 49/11.

9 Şûrâ, 42/39.

dolaşıp da kendilerinden öncekilerin sonlarının nasıl olduğunu görmediler mi? Allah onların köklerini kazıdı, bu kâfirleri de benzer sonuçlar beklemektedir. Bu, îmân edenlerin yâr ve yardımcılarının Allah olmasının, kâfirlerin ise böyle bir yardımcılarının bulunmamasının sonucudur. Şüphe yok ki Allah, îmân edip din ve dünyâyâ yararlı işler yapanları, altından ırmaklar akan cennetlere sokacaktır. İnkâr edenlere gelince onlar da nimetlerden yararlanırlar, tıpkı hayvanlar gibi yiyip içerler; ebedî kalacakları yer ise cehennemdir.”¹⁰

10 Muhammed, 47/8-12.

Îtidâl

Kullanımda îtidâl, idâre; harcama, sarfetme, ölçülü olma, israftan ve cimrilikten sakınıp orta yolu seçme mânâsına kullanılır tasarruf. **“Onlar ki, Allah yolunda bir harcama yaptıklarında, ne kendilerini ve âilelerini muhtaç duruma düşürecek şekilde her şeylerini harcaııp savurganca davranırlar, ne de mala mülke aşırı bir tutkuyla bağlanıp cimrilik ederler; bu ikisi arasında orta bir yol tutarlar.”**¹

Sevgili Peygamberimiz (sav):

Helâk edici üç şey:

- 1- Aşırı cimrilik,
- 2- Nefse uymak,
- 3- Kendini beğenmek.

Kurtarıcı üç şey:

- 1- Gizli ve açıkta Allah Teâlâ’dan korkmak,
- 2- Fakirlik ve zenginlikte îtidâl üzere bulunmak,
- 3- Gazapta ve rızâda, adâlet üzere olmak.

1 Furkân, 25/67.

Derece yükselten üç şey:

- 1- Yemek yedirmek,
- 2- Selâmlaşmayı yaymak,
- 3- Herkes uyurken, gece namazı kılmak.²

Kurtuluşa sebep olan üç şeyden biri de, fakirlik ve zenginlikte ölçülü olmaktır.

Bir gün Peygamberimiz (sav), sahabîlerden birinin abdest alırken suyu isrâf ettiğini görür. **“Bu israf nedir?”** diye sorar. Bunun üzerine sahabî: **“Abdestte isrâf olur mu?”** diye karşılık verir. Peygamberimiz (sav): **“Evet, akan bir nehrin kenarında bile olsun, normal bir miktârın üzerinde su kullanman israf olur.”**³ buyurur. Yine Sevgili Peygamberimiz (sav): **“İstihâre eden mahrum kalmaz; istişâre eden pişmân olmaz; iktisâd eden darlık çekmez.”**⁴

Tasarruf: idâre etme, hükmetme anlamlarına gelir. Mülk O’nun, evirip çeviren, akıl ermez sırlarla idâre eden de O’dur. **“Bugün hükümranlık kimindir? Elbette tek ve mutlak hükümran olan Allâh’ındır.”**⁵ **“De ki: Size gökten ve yerden kim rızık veriyor? Ya da işitme ve görme yeteneklerini hükmü altında kim tutuyor? Ölüden diriye çıkaran, diriden de ölüyü çıkaran kim? Her türlü işi kim yürütüyor? “Allah” diye cevap verecekler. “Öyleyse (O’na ortak koşmaktan) sakınmıyor musunuz?”** de. İşte O Allah sizin gerçek Rabbinizdir. Gerçeğin dışında sapkınlıktan başka ne olabilir ki? Nasıl yoldan çıkarılabiliyorsunuz?”⁶

2 Camiu’s-Sağir

3 İbn Mace, Taharet, 48.

4 Ramuz el e-hadis, 374.

5 Mü’min, 40/16.

6 Yûnus, 10/31-32.

Bir velînin Allâhü Teâlâ'nın izniyle sevdiklerini mânen yetiştirmesi, düşmanlarını ise cezâlandırmasına da tasarruf denir. Rabbimizin izniyle tasarruf edebilir. Kuru yaprak dahî O'nun izni olmadan yere düşmez. **“Gaybın anahtarları Allâh'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O'nun bilgisi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıklarındaki tek bir tâneyi bile, bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.”** Yetiştirip kemâle erdirmeye Cenâb-ı Hakk'ın kudretindedir. Sâlih kullar ancak vesîledir. **“(Rasûlüm!) Sen sevdiğini hidâyete erdiremezsin; bilakis, Allah dilediğine hidâyet verir ve hidâyete girecek olanları en iyi O bilir.”**⁸

Mânevî tasarrufta mürşid-i kâmil vesîledir. **“Ey îmân edenler! Allah'tan korkun. O'na yaklaşmaya yol arayın ve yolunda cihâd edin ki kurtuluşa eresiniz.”**⁹ Her şeyi bir ölçü dâhilinde yaratan Allah Teâlâ'nın, koyduğu sınırı aşmamakla müjdelendir müminler. **“Ve Allâh'ın çizdiği sınırları ve koyduğu kânunları hayâta egemen kılan ve onları tüm güçleriyle koruyanlardır.”**¹⁰ **“Onlar ki, gerek kadın gerek erkek olsun iffet ve namuslarını titizlikle korurlar.”**¹¹ Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav): **“Kim bana iki çenesi arasındaki (dili) ile iffet ve nâmusunu koruma sözü verirse, ben de ona cennet sözü veririm, ona kefil olurum.”**¹²

7 En'âm, 6/59.

8 Kasas, 28/56.

9 Mâide, 5/35.

10 Tevbe, 9/112.

11 Mü'minûn, 23/5.

12 Buhari, Rikak, 23.

Maddelerin tüketiminde dikkatli olmaya, yeterli, idâ-reli tüketmeye denir tasarruf. İslâm'da, isrâf etmemek, bir şeyi yaratılış amacına uygun kullanmaktır tasarruf. Vasat (orta) ümmet olmaktır bir bakıma tasarruf. Dengeli, faydalı ümmet olmaktır tasarruf. “*İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.*”¹³ hadîs-i şerîfini kendilerine rehber edinmektir tasarruf.

“Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümetsiniz. İyiliği emredersiniz, kötülükten alıkoyorsunuz ve Allâh’a inanırsınız.”¹⁴ âyetinin anlamıdır tasarruf.

Devletin ele aldığı kararlardan birisi de tasarruf tedbirleridir. Kamu kaynaklarının etkin kullanımı, boş yere hebâ edilmemesidir. Harcamalarda, elektrikte, suda, yakıtta, zamanda isrâfa gitmemektir. Verimliliği artırarak ileriye yatırım yapmaktır. Sorumlu bir varlık olarak, îmanda verimi tasdik ile Sevgili Peygamberimiz'in (sav) Allah Teâlâ'dan getirdiği kesin olarak bilinen hükümleri tereddütsüz kabûl edip, gönülden inanmakla, ibâdetle ihlâs, ahlâkda, ahlâk-ı Muhammediyye ile artırmaktır. İleriye yatırımı Bakara Sûresi'nin 197. Âyet-i celîlesiyle gerçekleştirmektir. **“Azık edinin; kuşkusuz azığın en hayırlısı takvâdır. Öyleyse Bana saygı duyun, ey akıl sâhipleri!”**

13 Buhârî, Mağâzî, 35.

14 Âl-i İmrân, 3/110.

İhtiras mı İhtiyaç mı?

İhtiras, sözlükte: “Bir şeyi şiddetle arzu etme, ona aşırı derecede tutkun olma, şiddetli ve sonu gelmeyen istek.” anlamlarına gelmektedir. Cürcânî ise şöyle tanımlamıştır: “Elde edilmesi yönünde yoğun çaba göstererek bir şeyi isteme.”

İstenilen şeyin meşrû veya gayri meşrû oluşuna göre hırsın ahlâkî değeri değişir. Fahreddin er-Râzî, mal tutkusu zaafının, hırs ve cimrilik şeklinde iki huyun birleşmesinden meydana geldiğini belirtir. Hırsın mal kazanma, cimriliğin saklamayla ilgili olduğunu ifâde eder.

Kur’ân-ı Kerîm’de İhtiras

“Yemîn olsun ki, onları insanların yaşamaya en düşkün olarak bulursun; müşriklerden de çok; her biri ister ki bin sene yaşasın. Oysa yaşatılması hiç kimseyi azaptan kurtaramaz. Allah onların yapmakta olduklarını eksiksiz görür.”¹

Yahudilerin dünyâ hayâtına olan düşkünlükleri hırs kökünden gelen kelimelerle anlatılmıştır.

1 Bakara, 2/96.

Hayırda Hırs

“Sen onların doğru yola yönelmelerini tutku derecesinde istesen de Allah, yoldan çıkardığı kimseyi hidâyete erdirmez. Onların aslâ yardımcıları da olmaz.”²

“Sen ne kadar inanmalarını istesen de insanların çoğu inanmazlar.”³

Sevgili Peygamberimiz (sav): **“İnsanoğlu yaşlansa da onda iki şey, hırs ve haset hep genç kalır.”**⁴ **“İnsanoğlunun iki vâdi dolusu altını olsa mutlakâ bir üçüncüsünü ister; onun gözünü ancak toprak doyurur; tövbe edenlerin tövbesini Allah kabûl eder.”**⁵

Gazzâlî, şeytânın kalpleri etkileme vâsıtalarından biri olarak gördüğü haset ve hırsın insanların gözlerini kör, gönüllerini duyarsız hâle getireceğini belirtir ve bu düşüncesini: **“Senin bir şeye olan aşırı sevgin gözünü kör eder, kulağını da sağırlaştırır.”**⁶ meâlindeki hadisle delillendirir.

Napolyon’un Rusya seferinin mantıklı bir tarafı yoktur. Kezâ Mussolini ve Hitler gibi diktatörlerin hedefleri de akılcı değildir. Stalin’in hırsı milyonlarca insanın canına mâl oldu; insanlar evsiz, yurtsuz kaldı. Bir inanç ve amaç taşıyamayan, kompleksler, kuruntular ve korkular içerisinde öz benliğini kaybeden, dedikodular, entrikalar ve yalanlar arasında giden gelen, ilkeli davranamayan, beğenilme, saygı ve övgü saplantılarında boğulan, hırsını eleştirenlere kin

2 Nahl, 16/36.

3 Yûsuf, 12/103.

4 Ahmed b. Hanbel, Mûsned, III, 115

5 Müslim, Zekât, 117.

6 Ahmed b. Hanbel, Mûsned, 36/24.

tutan, kibirli ve kindar kişiliğe bürünen insanların bilim insanı olması mümkün müdür? Fransızlar geçmişte sömürgelerinde yaptıkları katliamlarla bilinirler. Cezayir'den 1.5 milyon insanı katlettiler. Ruanda'da 90'lı yıllarda Hutu ve Tutsi kabîlelerinin birbirlerini katletmelerine yardımcı oldular. İşte, Fransa'nın kanlı târihi...

Ya Hindular... Sebebi ise Hindistan'da sürekli Müslümanların çoğalması ve Müslüman Türk hânedanlarının sekiz yüz yıl Hint topraklarında kalmalarını ve arkasından bir sürü târihî ve edebî mîras bırakmalarını radikal Hindular hazmedemiyorlar. Bu yüzden iktidâra gelir gelmez Müslümanları yok etmeye çalışıyorlar ancak 300 milyon Müslüman nüfûsu Hindistan'dan yok etmek kolay bir iş değildir. Rusların 34 yıl önce Afganistan'da yaptığı zulmün aynısını, bugün Suriye'de mâsum sivillere uyguladığı söylendi. (Doğu Türkistan) son 4 yıldır devâm eden doğum kontrolü baskısını “demografik soykırım” olarak adlandırıyor. Buna göre Çin hükümeti, azınlık kadınları düzenli olarak hamilelik kontrollerine tâbî tutuyor ve yüz binlercesini gebeliği önleyici haplar kullanmaya ya da diğer yöntemleri uygulamaya zorluyor.

İnsanın hayâtını sürdürmesi için gerekli olmayan her şey israftır, aç gözlülük ve hırstır. Lânetlenen dünyânın, ihtirâma hürmete lâyıq olan yönlerini Efendimiz (sav) hadîs-i şeriflerinde: **“Dünyâ ve içindikiler lânetlenmiştir; ancak Allâh'ın zikri, zikre dâhil olan şeyler, âlim ve talebe bunun dışındadır.”**⁷ buyurur.

İhtirâsın zıddı olan kanâat ne büyük bahtiyarlıktır. “(Ey mü'minler!) Sizden kim vücutça sağlıklı; kendisi, âilesi ve

7 Tirmizî, Zühd, 14.

malı emniyet içinde olup, yanında gününün yetecek kadarlık rızık bulunursa, bütün dünyâ ona verilmiş gibidir.”⁸

Her şey bir sebebe bağlıdır. Hayât-ı dünyâda yiyip içmek, eğlenmek için değildir sâdece. **“O gökleri, yerleri ve içindekileri boş yere, oyun eğlence için yaratmamıştır.”**⁹

Hiç şüphesiz Allah tarafından yaratılan en önemli varlık insandır. İnsanın her iki âlemde mutluluğu esastır. İnsanın kıymeti, eşyâ ile ilişkisi ne olmalı? İhtiras mı ihtiyaç mı?

Kur’ân, târihini insanla başlatmaktadır. İlk inen âyetler insandan bahsetmektedir. **“Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (asılıp tutunan zigottan) yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sâhibidir.”**¹⁰ emrine uyarak îkâz etmiş, ya dünyâ hayâtının süsünü, ya da onlardan Allâh’ı, Rasûlünü ve âhîret yurdunu tercîh etmelerini istemiştir. **“Ey peygamber! Eşlerine şöyle de: “Dünyâ hayâtını ve güzelliklerini istiyorsanız gelin size bir şeyler vereyim sonra da güzellikle sizi serbest bırakayım. Yok eğer Allâh’ı, Rasûlünü ve âhîret yurdunu istiyorsanız şunu bilin ki Allah, içinizden iyiliği seçenlere büyük bir ödül hazırlamıştır.”**¹¹

Peygamberimiz (sav): **“Vücûdunun, nefsinin, hanımının, çocuğunun, arkadaşının ve Rabb’inin senin üzerinde hakkı vardır. Her hak sâhibine hakkını ver.”**¹² buyurmuştur. Dînimizde bir insanın iyilik yapabilmek için çalışıp

8 Tirmizî, Zühd, 21; İbn Mace, Zühd, 9

9 Duhan, 44/38.

10 Alak, 96/1-5.

11 Ahzab, 33/28-29.

12 Buhârî, Savm, 51.

kazanması da dünyâ için değil âhiret içindir. **“Öyleyse, bir işi bitirince diğerine giriş.”**¹³

“Suyun geminin içinde olması geminin helâkidir. Geminin altındaki su ise onun yüzmesine yardımcıdır.” Dünyâ aynen böyle olmalıdır. Biz ona hükmetmeliyiz, o bize mahkûm olmalı. İhtirâsa kapılmadan, yetecek kadarıyla yetinmek Nebevî bir tavsiyedir. “Zikrin hayırlısı hafî [gizli] olanı, rızkın hayırlısı ise kâfî olanıdır.”¹⁴ İhtiyacımız kadarını alıp, dâr-ı âhireti unutmamak hedef.

“Allâh’ın sana bahşettiği bu servet ve zenginlik ile âhiret yurdunu kazanmaya çalış fakat dünyâdan da payına düşeni, Allâh’ın senden istediği gibi bir hayâtı bu dünyâda yaşayacağını; bunun için, Allâh’ın sana verdiği tüm imkân ve fırsatları, O’na ibâdet ve itâat ederek, O’na kul köle olarak sâdece O’nun yolunda kullanman gerektiğini; kısaca bu dünyâda yaptığın, yapacağın kulluk ile, âhireti, ancak bu dünyâda kazanacağını unutma. Allah sana bunca nîmetler vererek nasıl iyilikte bulunduyorsa, sen de fakirlere, muhtaçlara öyle iyilikte bulun ve sakın yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya kalkışma! Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez!”¹⁵

13 İnşirah, 94/7-8.

14 Ahmed b. Hanbel, Müsned, c.III, s.76

15 Kasas, 28/77.

Bir Kab Hacmine Göre Alır

Alış-veriş merkezine giderken parasız pulsuz gidilmez. Mânevî alış-verişin bol olduğu üç aylara giriyoruz.

*“Muhabbet harçlığı alsam
O cânın dâiresin bulsam”*

buyurduğu gibi Üstâzımızın. Her an öyle değil mi? Cenâb-ı Hak'ın nefhası, rûhânî nîmeti her zaman yayılır. Gönül kapısı açık olanlar istifâde eder.

Esad-ı Erbilî Hazretleri, “mürşid-i kâmiller şarkdan doğan güneş gibidir. İnanç penceresi açık olanlar faydalanır.” buyurur. Tecellîlerin, rahmetin ve mağfiretin sağanak hâlinde yağdığı günler elbette farklıdır.

Büyüklerimiz, “pazarımızı açtık, müşteri olan alsın” demiştir. Abdülkâdir Geylânî (ks) buyurur: “Hazînemizden kişi, kâbiliyetine göre alır. Meselâ namazdaki huzur, kalbin nûruna göredir. Nefs-i emmârede olanla, mutmainne seviyesinde olan aynı değildir.”

Keşfi açık olan sâlik, gönüllere akan feyzi görünce, Pîr Efendimiz der, “herkes kabiliyetine, kabının hacmine göre alır.”

Şah-ı Nakşibend Hazretlerine üstâzı şöyle seslenir: “Evlâdım seni mânen kandırmak için gönül memelerim kurudu.”

Gönül hazînemizi varlıklı hâle getirmek için şu üç husûsu hiçbir zaman unutmayalım:

- 1- Âzâlarımızı her türlü isyandan koruyalım.
- 2- Kalbimizi gözetelim.
- 3- Rabbimizin azametini tefekkür edelim.

Ârifân-ı ilâhî buyurur:

Receb ayı cefâyı terk, tevbe, ibâdet, tâatlerin verimli, sâbikûn olanların ayıdır.

Şâbân-ı Muazzam amel, vefâ, muhabbet, hizmet, Zâhid olanların, günahların bağışlandığı, muktesid, hayra koşanların ayıdır.

Ramazân-ı Şerîf doğruluk ve safâ, Cenâb-ı Hakk’a yakınlık, nîmet ayı, hayırların doğduğu, âsîlerin bağışlanmayı umduğu aydır.

Zünnûn-i Mısırî (ks): Receb-i Şerîf ekim ayı, Şâbân-ı Muazzam sulama ayı, Ramazan-ı Şerîf hasat ayıdır.

Allah Teâlâ'nın ayı olan Receb-i Şerîf'de rahmeti, Aleyhis-salât ü Vesselâm Efendimiz'in ayı olan Şâbân-ı Muazzam'da mağfireti, ümmetimin ayı buyurulan Ramazân-ı Şerîf'de ateşden âzâd olmayı ümîd ederiz Mevlâ'mızdan.

Deniz

Cenâb-ı Hakk, ilim ve kudretinin sınırsız oluşunu, deniz misâliyle haber verir:

“Ey Peygamber! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki farkı, akıllarda kalacak çarpıcı bir örnekle ortaya koymak üzere de ki: “Rabb’imin sonsuz ilim ve hikmetini gözler önüne seren kelimelerini yazmak için bütün denizler mürekkep ve ağaçlar kalem olsa, yine de okyanuslar tükenir, fakat Rabb’imin kelimeleri tükenmezdi; hattâ mevcut olanlara bir o kadarını daha eklese bile!”¹

De ki: “Yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem, okyanuslar da mürekkep olsa ve buna yedi kat okyanus daha eklense, yine de okyanuslar tükenir, fakat Allâh’ın ilim ve hikmetini gözler önüne seren, yasa ve yazgılarını ifâde eden kelimeleri yazmakla tükenmezdi. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sâhibidir.”²

1 Kehf, 18/109.

2 Lokman, 31/27.

Bir kısım Peygamberlerin başından geçen hâdiselerde de deniz misâlini görürüz.

Mûsâ (as) doğacak diye bütün erkek çocuklarını öldüren Firavn'a karşı Cenâb-ı Hakk Mûsâ (as)'ı kuş sütleriyle onun sarayında büyütür.

“(Onu sandığa koymasını, sonra onu denize (Nil Nehri’ne) bırakmasını (vahyetmiştik). Böylece deniz, onu sahile atsın, Ben’im ve onun düşmanı, onu alsın. Ve gözümün önünde (korumam altında) yetiştirilmen için sana, Kendim’den muhabbet (sevgi) verdim.”³

Mûsâ (as) ile Hızır (as)'ın kıssasında da deniz vardır.

Hızır (as) ve genç yardımcısının “iki denizin birleştiği yere” yaptıkları yolculuk: **“Hani Mûsâ genç yardımcısına demişti: İki denizin birleştiği yere ulaşınca kadar gideceğim ya da uzun zamanlar geçireceğim.”**⁴

Mûsâ (as)'ın kavminin kurtulma hâdisesi Kızıl denizde gerçekleşir.

“Bunun üzerine Mûsâ’ya, “Asân ile denize vur!” diye vahyettik. Deniz derhal yarıldı, her parça koca bir dağ gibi oldu.”⁵

İsrâiloğulları, denizden açılan yollardan geçip Sînâ yarımadasına çıktılar. Firavun da açılmış olan bu yollara ordularıyla birlikte girdi. Allah Teâlâ, Mûsâ ve berâberindekileri kurtardı, Firavun ve berâberindekileri denizde boğdu.

Asâ mûcizesiyle taştan suların akması da bir başka mûcizedir.

3 Tâhâ, 20/39.

4 Kehf, 18/60.

5 Şuarâ, 42/63.

Hani Mûsâ çöldeyken, halkı için Allâh’a yalvarıp su istemişti de, ona: “Asânla şu taşa vur!” demiştik. Mûsâ, asâsıyla o taşa vurur vurmaz, derhâl oradan on iki pınar fıskırmış ve on iki boydan her biri, diğèrinin hakkına saldırmaksızın, kendi su içeceği yeri kolayca öğrenmişti. O zaman buyurmuştuk ki: “Allâh’ın nîmetlerinden yiyin, için; sakın yeryüzünde bozgunculuk yaparak fitne ve kargaşa çıkarmayın!”⁶

Nûh (as)’ın kıssasında da gemi ve deniz bahsi geçer.

Nûh gemiyi yaparken, kavminin ileri gelenleri yanına uğradıkça onunla alay ediyorlardı. Dedi ki: “Bizimle alay ediyorsanız edin bakalım! Ama bilin ki sizin alay ettiğünüz gibi (günü gelecek) biz de sizinle öyle alay edeceğiz! Rezil edecek bir cezâyâ kimin çarptırılacağını, sürekli azâbın kimin başına geleceğini yakında göreceksiniz!”⁷

Denizin su ve ürünlerinden de anlatılır Kitâb-ı Kerîm’imizde.

“O ikisinden inci ile mercan çıkar. Artık Rabbinizin hangi nîmetlerini tekzîb edersiniz?”⁸

“Tâze etinden yemeniz ve mücevherini çıkarıp takınmanız için denizi hizmetinize veren de O’dur. Gemilerin denizi yarararak gittiklerini görürsün ki, bu da O’nun lutfuna nâil olmanız ve O’na şükretmeniz içindir.”⁹

Sevgili Peygamberimiz’in (sav) denizde şehâdete ve deniz sporlarına işâret eden mübârek sözlerini görürüz.

6 Bakara, 2/60.

7 Hûd, 11/38-39.

8 Rahmân, 55/22-23.

9 Nahl, 16/14.

Peygamberimiz bir hadîsinde çocuklara yüzme öğretilmesini tavsiye eder.¹⁰ Başka bir hadiste ise bir deniz şehîdinin, sevap açısından iki kara şehîdine denk olduğunu söyler.¹¹

İslâm târihinde ilk deniz seferi Habeşistan'a hicretle başlar. Muhacirlere Habeş Hükümdârı Necâşi'nin tahsîs ettiği gemiler yolcularını Medîne'nin Câr Limanı'na indirmişti.

Ümmü Harâm'a İslâm ümmetinin denizlerde seferlere çıkacağını, onun da bu seferlere katılacağını müjdelemişti.

Mûte Seferi sırasında Sevgili Peygamberimiz (sav) Eş'ar kabîlesine mensup bir sahâbînin başkanlığındaki bir heyeti de gemiyle Eyle'ye göndermişti.

Sevgili Peygamberimiz'in (sav) hayâtındaki ilk deniz seferi, Mekke'nin limanı olan Şuaybe açıklarındaki zencilere karşı, Alkame b. Mücezziz el-Müdlîcî kumandasında 300 kişiden oluşan bir kuvveti göndermesidir.

Hz. Ömer (ra) döneminde gerçekleştirilen fetihler sonunda Müslümanlar Doğu Akdeniz sâhillerinin büyük bir bölümünü ele geçirmiştir.

Hz. Osman (ra) Kıbrıs'a sefer husûsunda Hz. Muâviye'ye izin verdi. Bunun üzerine 648-49 yılında çok sayıda gemi İskenderiye ve Akkâ'dan denize açıldı. Kıbrıs'a çıkan Müslümanlar barış yoluyla burayı fethettiler ve ada yıllık 7200 altın vergiye bağlandı.

Kıbrıs'ın fethinden sonra Müslümanlar Mısır ve Suriye'deki üslerden deniz seferleri düzenlemeye başladılar.

10 Taberani, Fezailu'r-Remy, 5/b.

11 İbni Mâce, Cihad, 10.

Kıbrıs Zaferi'nin ardından Müslümanlar İstanbul'un fethi için hazırlıklara başladılar.

Deniz hikâyemiz bitmedi daha

Hz. İlyas ve Hızır'ın âb-ı hayâtı içip ölümsüzlüğe kavuştukları; Hz. İlyâs'ın karada, Hızır'ın ise denizde dolaşıp dara düşenlere yardımcı oldukları anlatılmaktadır.

Derûnî anlamıyla deniz:

Şerîat deniz, tarîkat gemi, hakîkat ise denizin içindeki inci mercandır. Ma'rifet ise şerîat denizinde tarîkat gemisiyle hakîkat deryâsına ulaşır oradaki inci mercanı çıkartmaktır.

Denize girmekten çekinen inci mercanı toplayamaz.

“Bir şeyi, elde edebileceğin yerde ara. İnci arıyorsan, denizin derinliklerinde ara, yoksa sığ kıyılarda köpükten başka bir şey bulamazsın.” Mevlânâ (ks)

*Gönül bir bahr-ı ummândır ana hadd ü pâyân olmaz
Derûnu dürr ü cevherdir ki pinhândır ayân olmaz*

Osman Hulûsî

(Gönül sonsuz, uçsuz bucaksız bir okyanustur. İçi türlü mücevherlerle dolu gizli bir hazînedir. Bu bir sırdır, açıklanamaz.)

Nefis Kışını Tâatle Bahar Eylemek

Meryem vâlidemize Cenâb-ı Hakk ikrâmını Kur'ân-ı Kerîm'de şu şekilde beyân eder: **“Bunun üzerine Rabbi onu iyi bir rızâ ile kabûl etti. Onu güzel bir nebat gibi büyüttü. Zekeriyâ'yı da onu (bakmaya) me'mur etti. Zekeriyâ ne zaman (kızın bulunduğu) mihrâba girdiyse onun yanında bir yiyecek buldu: “Meryem, bu sana nereden (geliyor?)” dedi. O da: “Bu, Allah tarafından. Şübhe yoktur ki Allah kimi dilerse ona sayısız rızık verir.” dedi.**”¹ Yaz gününde kış, kış gününde yaz meyvesi lütfeder.

Nefis kışından, emmâre soğuşundan mutmainne bahârını ihsân eder Mevlâ (cc) kişi hevâ-i nefsdan kurtulursa. Güçlü bir duygudur nefsânî arzular. **“Gördün mü hevâsını ilâh edinin Allâh'ın bir ilim üzerinde saptırdığı ve kulağı ve kalbi üzerine mühür koyup görme gücünün üzerine de perde çektiği kimseyi? Artık, Allah'tan sonra onu kim hürriyete erdirir? Düşünüp hatırlamaz mısınız?”**²

1 Âl-i İmrân, 3/37.

2 Câsiye, 45/23.

“Allah’tan bir hidâyet olmaksızın hevâsına uyandan daha dalâlette olan kim vardır?”³

Peygamberimiz (sav): “Sizin hakkınızda en çok korktuğum şeylerden biri, mîdeleriniz ve iffetleriniz husûsunda sizi azgınlığa sürükleyen şiddetli arzular; diğeri de hevâ ve hevesinizin sizi dalâlete düşürmesidir.”⁴ Rasûlullah, hevâ ve heveslerine karşı mücâhede yapan kimseleri vasfetmiştir: “(Hakîkî) mücâhid, nefisine karşı cihâd eden kimsedir.”⁵ Mevlânâ (ks): “Nefis sâhibi kimse kendi içindeki nefsi bırakır da düşman nerede diye hâriçte arar.”

Mel’ûn İblis’in aldatma zemherîrinden Zât-ı Ecell ü A’lâ’ya sığınmakla kurtulur mü’min. “Şeytan seni bir vesvese ile dürtecek olursa; Allâh’a sığın. Doğrusu O; Semî, Alîm olanın kendisidir.”⁶

Esad-ı Erbilî (ks)’un “iki kesek bir taş belâ” sözündeki nefis ve iblis keseğine, toprağın taşlaşmış şekline, sâdece taş gibi olan akıl kifâyetsiz olabilir. Evliyânın, şerîat ve tarîkatın tasdîk ettiği mürşid-i kâmilin rûhânîyetine sığınmalı insan izn-i ilâhî ile.

Abdullah bin Mes’ud (ra)’dan: Rasûlullâh (sav) şöyle buyurdu: “Muhakkak ki şeytânın ve meleğin insanoğlunun kalbi üzerinde yönlendirici tesiri vardır. Şeytânın tesiri kötülüğe sevketmeye ve hakkı yalanlamaya, meleğin tesiri ise hayra doğru ve hakkı tasdîk etmeye yöneliktir. Meleğe âit

3 Kasas, 28/50.

4 Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 420, 423; Heysemî, I, 188; Ebû Nuaym, Hilye, II, 32.

5 Tirmizî, Cihad, 2.

6 Fussilet, 41/36.

hayra yönelik tesiri gönlünde hisseden kimse bunu Allah'tan bilsin ve Allâh'a hamd etsin. Kendisini kötülük tarafına çekmeye çalışan bir tesir hisseden kimse de kovulmuş şeytânın şerrinden Cenâb-ı Hakk'a sığınsın." Sonra şu âyet-i kerîmeyi okudu: **"Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size çirkinlikleri telkîn eder."**

Rabbimiz (cc) şeytânın hîle kışından, ona düşman olmakla kurtulmamızı emir buyurur.

"Şimdi siz Beni bırakıp da iblisi ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz?! Hâlbuki onlar sizin düşmanınızdır!"⁸

Dünyanın tatlı ve yeşil oluşundan, karından, dolusundan ve fırtınasına kapılmaktan kurtulmak için Ali (ra)'ın nasîhatine kulak verelim: "Sizin ölümler diyârına varmanız ve orada yaptıklarınıza karşılık rehin olarak kalmanız yakındır. Sizi de kabir kucaklayacak... Âhiret için çalışmadan âhireti uman, uzun emellerin peşinde koşup tevbeyi geciktiren, dünyâyı sevmeyen kişilerin diliyle dünyâdan bahseden fakat dünyâyı sevenler gibi çalışan, kendisine verilince doymayan, verilmeyince sızlanan kimselerden olmayın." Dünyâyı bir iş merkezi gibi görüp, âhiretteki saâdeti elde edelim. İsyân ve günâhı terkle huzûra erelim.

Necmeddîn-i Kübra hazretleri (rahmetullâhi aleyh) bir gün sevdiklerine:

- Âhiret ile dünyâ birbirinin zıddıdır, buyurdu. Âhireti kazanmak için, dünyâyı terk etmek lâzımdır.

7 Tirmizî, Tefsîr, 2/2988.

8 Kehf, 18/50.

Sordular:

- Burada dünyâdan maksat nedir efendim?
- Haram ve mekruhlardır.

Devrimizde en büyük cihâd olan ilim ve teknikle kışı ilkbahar-yaz edelim. Bilim ve teknolojinin temelinde İslâmî düşünce yatmaktadır. Kur'ân'da dünyânın yaratılışı, kâinâtın intizâmı ile ilgili âyetler; kâinâtta Allah Teâlâ'nın varlığının delillerinin görülmesi, dünyâda her nesnenin birbirine olan uyumu bilim ve teknolojinin ilerlemesine yol açmıştır.

İnsansız hava araçları, uçan araba, yapay zekâ ve makina öğrenimi, daha sayamayacağımız gelişmeler, gen mühendisliği teknoloji ve bilime misâldir. Dünyâda bulunan bor mâdenlerinin büyük bir çoğunluğunun ülkemizde bulunması teknolojiye dev adımlara vesîledir. Bor mâdenleri nükleer yakıt teknolojisi, savunma sanâyii, bilgisayar sistemleri, uzay teknolojisi vs. alanlarda kullanılmaktadır.

Bilim ve teknoloji ile ders verelim bâtıla. Kışta yaz yaşıyor artık, ne kadar çırpınsanız gâfiller nâfile. **“Siz de onlara (düşmanlara) karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet ve (cihâd için) bağlanıp beslenen atlar hazırlayın ki bununla (bu hazırlanma ile) Allâh'ın düşmanı ve sizin düşmanınız (olanlar)ı ve bunlardan başka sizin bilemeyip de Allâh'ın bildiği diğerlerini korkutasınız. Allah yolunda ne harcarsanız (ecri) size eksiksiz ödenir ve siz aslâ haksızlığa uğratılmazsınız.”**⁹

9 Enfâl, 8/60.

Eğitimde Kalite

“Rabbim beni terbiye etti. Terbiyem de ne güzel oldu.”
Rabbânî eğitimden geçmiştir Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz.

İbrâhîm-i Metbûlî (ks) ve Tâhâ el Harîrî (ks) gibi icâzetini bizzat İki Cihan Güneşi'nden alanlar ne bahtiyar kimselerdir. Hızır'a (as) gönderilen Mûsâ (as) Hakk Teâlâ tarafından ilme mazhar olan bir kul vâsıtasıyla esrâr-ı ilâhî'ye mazhar olmuştur.

Bâyezid-i Bestami (ks) *“hocalar ilminizde eksiklik var, çünkü ilmi fânîlerden aldınız.”* demiştir. Ahmed bin Hanbel (ra) ümmî bir şeyhden Fâtîha sûresine verilen mânâları dinleyince, cezbeye tutularak *“İlâhî bu ne esrardır”* demiştir. İmam Şâfiû (rha) *“Rabbânî rahlenin önünde oturanlardan dinlediğim sözleri, kimseden işitmedim”* der.

Hocası ehil, dersini seven talebe yakalar eğitimde kaliteyi. İmâmândan biri olmuşsa İmâm-ı Yûsuf; baba-sının cenâzesini kılıp, İmâm-ı Âzam'ın (ra) dersinden geri kalmamak için defin işini bir başkasına havâle etmiştir.

Mârifetullâh'ı tahsîl için okuyanlar bu ilimden nasibdâr olmuşlardır.

İneğine ot aradığını söylemesiyle, gözyaşlarını tutamayan cemâatin bu hâlini gören Abdülkâdir Geylânî Hazretleri'nin oğlu, “*ben bu ot ilmîne tâlibim, Hakk Teâlâ'dan nûr olarak inen ilmi istiyorum*” der. Abdülkâdir Geylânî (ks) bir İslâm hukukçusudur. Kur'ân-ı Kerîm tefsirinin yanında birçok te'lifâtı vardır.

İlmi olmayan, velâyete adım da atamaz. “*Ağaca baksa yaprağını, denize baksa damlasını, kumların adedini bilir ilm-i ledün sâhibi*” buyurur Abdülhakim Arvâsî Hazretleri.

Akıl ilmi, ilim ameli, amel ahlâk-ı hamîdiyeyi temin etmelidir. Hepsinin özeti, Allah Teâlâ'ya saygıyı temin eden ilim mûteberdir. “**Allah Teâlâ'ya, kulları içinde âlim olanlar derin saygı duyarlar.**”¹

1 Fâtır, 35/28.

Kader

Kader, Allah Teâlâ'nın hükmüdür. Allah Teâlâ'nın emri, takdîr edilmiş bir kader, kesin bir hükümdür.¹ Kader, Allâhü Teâlâ'nın, olacak şeyleri ezelde bilmesidir. Kazâ, kaderde bulunan şeyleri zamânı gelince yaratmasıdır. Allah her canlının durduğu yeri ve sonunda bırakılacağı mekânı bilir. Hepsi açık bir kitapta (levh-i mahfuzda)dır.² Allah, dilediğini siler, dilediğini değiştirmez. Ümm-ül-kitâb (levh-i mahfuz) O'ndadır.³ Duâ ile değışeceğıne Aleyhissalât ü Vesselam Efendimiz işâret buyurur. Hadîs-i şerifde, **“Kazâ-i muallaki hiçbir şey değıştirmez. Yalnız duâ değıştirir.”** Kaderin levh-i mahfuzda yazılması kazâdır. Belâ kazâ-i muallak ise, o kimsenin duâ etmesi de takdîr edilmişse, duâ eder, kabûl olunca belâyı önler. Duânın belâyı önlemesi de kazâ ve kaderdendir.

İnsan hatırına gelenden mes'ûl değıldir. Gerçekleşecek olandan da sorumlu değıldir. Mes'ûl olduğı ancak niyetidir.

1 Ahzâb, 33/38.

2 Hûd, 11/6.

3 Ra'd, 39.

Meselâ: Kalender Camii’ne gitmek gönlüne düşer, gitmek için arabaya binmesi kasıt, niyet ve ameldir. Ama ne var ki yolda telefon çalar, ‘eve dön, bir sıkıntı var’ derler ve niyetini gerçekleştiremez.

İmâm-ı Rabbânî (ks), Mevlânâ Bedreddîn’e yazdığı mektuplarında, kazâ ve kader’in sırlarına dâir dikkat çekici şu bilgileri vermektedir:

“Allah Teâlâ, kazâ ve kaderin sırlarını (incelik ve gizliliklerini) kullarından havâs zümresine (seçkin kullarına) açtı, bildirdi. (Ancak sebep ve hikmetleri kavrayamayıp) doğru ve orta yoldan sapmaları mümkün olduğu için, avâmdan (halktan) da bunu gizledi.”

“... Kazâ ve kader mevzûu, insanı hayrete düşüren, şaşırtan durumların çokça bulunduğu meselelerdendir. Bunları gören kimselerin pek çoğunda, bozuk düşünce ve hayâller ağır basar.”

“... Diğer hususlarda olduğu gibi, kazâ ve kader inancında da orta yolu tutan topluluk, Ehl-i Sünnet câmiâsıdır. En doğru ve en sağlam yol da onların tuttukları yoldur; kurtuluş yolunu bulmaya onlar muvaffak olmuşlardır.”

“Allah onlardan da, onlardan öncekilerden (seleflerinden) de, onlardan sonra gelenlerden (haleflerinden) de râzı olsun. Bunlar ne ifrâta ne de tefrîte sapmışlar, (aşırılıklardan uzak, mu’tedil olanı) orta yolu seçmişlerdir.”

Gene İmâm-ı Rabbânî (ks) Hazretleri anlatıyor:

Kazâ iki kısma ayrılır:

a) **Kazâ-i muallak:** Askıda olup, değişmesi mümkün olan kazâ.

b) **Kazâ-i mübrem:** Kesinleşmiş, değişmesi ve kaçınılması imkânsız olan kazâ.

Tebdil ve tağyir ihtimâli yâni değişme, başka bir hâl alma durumu ancak muallak olan kazâdadır. (Allâh'ın ezeli hükmünün yerine gelmesi, takdîrinin olması, bir başka ifâdeyle kaderin fiilen ortaya çıkması demek olan kazâda değişiklik, sâdece kazâ-i muallaktadır, mübrem olanda değil.) **“Duâ ile belâları def ediniz”** buyuruyor Aleyhissalât-u Vesselâm Efendimiz. Şam-ı Şerif'te şöyle bir hâdise gerçekleşir: *“Sâmî Efendi Hazretleri yanına bir dostunu alır. Şam'ın sokaklarını bir bir tanıyormuş gibi ara yollardan geçer. Bir hâneye girer. O mahalde toplanan meczuplardır. Onlara der ki: “Türkiye'nin başına büyük bir belâ geliyor. Duâ edin de bu musîbet kalksın.” Meczuplardan biri ayağa kalkar, bir dâire çizer, o dâireyi bölümlere ayırır. O bölümden birini eliyle def eder. ‘Haydi Sâmî Efendi, kurtuldunuz’ müjdesini verir.*

Medîne'de Harrânî Hazretleri dostlarından birine *‘ben Türkiye'ye gidiyorum, Çemberlitaş'a çekilen Orak-Çekiçli bayrağı indireceğim’* der. Hâkikaten de indirir, büyük bir sıkıntının kalkmasına vesîle olur.

*Bu gülistan bahçesinde gerçi yüzbin gül biter
Bu gülistandan haber vermeye birkaç gül yeter*

Üstâzımızdan şu hâtırayı nakletmeden geçemeyeceğim. Duâlarıyla ne büyük sırların tecellî ettiğini bildirmek isterim. Tıbben çocuğu olması mümkün olmayan bir âileye şifâ âyetlerini okuduğu su ile altı tane çocuğu meydana geldiğini gözlerimizle gördük.

Vefâtına yarım saat kala, kanser hastalığına yakalanan Abdurrahman Gürses hocamıza şifâ âyetlerini okur Sâmî

Ramazanoğlu (ks). Kulağına eğilerek “*Daha ok Kur’ân okuyacaksın ve okutacaksın*” der. Hocamız yirmi sene daha yaşar.

Kazâ-i mübremde tebdîlin de tağyirin de yeri yoktur; değişmesinin, bozulmasının imkân ve ihtimâli olamaz.

Noksan sıfatlardan uzak, kemâl sıfatlarla muttasıf olan Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

‘Benim katımda söz değiştirilmez ve ben kullarıma aslâ zulmedici değilim.’

Bu âyet-i kerîmedeki (deđiřmeyeceđi belirtilen) kazâ, kazâ-i mübremdir.

Kazâ-i muallak için de şöyle buyurulmuştur: ‘*Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sâbit bırakır. Bütün kitapların aslı O’nun yanındadır.*’

Çözüm Nedir?

Evin içinden tutun tâ uzak diyarlara kadar bir yığın problem var. Karıyla koca, kardeşle bacı, devletle millet huzursuz. Nedir bunun sebebi? Allah Teâlâ'nın yeryüzünde halîfesi konumunda olan insandır sebep. Kâinattaki bütün varlıklar, bu vekâlete namzet insanoğluna hizmet için vardır. Âlem bu insanı bekliyor. Hz. Îsâ (as) bu insanı müjdeliyor. Cıvıldaşan kuşlar, akan sular '*Hz. Muhammed Mustafâ (sav) doğdu*' diyor. Peygamber çocuklarının birbirini öldürme hırs ateşinin sönməsi, ilâhî mesaja bakıyor. Dinleseydi ilâhî hükmü Âdem (as)'ın evlâdı, kardeşini katleder miydi? Ya'kûb (as)'ın yavruları atar mıydı Yûsuf (as)'ı kuyuya? Ümmeti olanlar, Peygamberlerini asar keser miydi? Ülkesinden çıkarıp Medyen'e, Medîne'ye gönderir miydi Ulul Azim Peygamberleri?

Tâ Âdem (as)'dan günümüze kadar devâm eden bir anarşi var. İlkokul çağındaki çocukların okul kapısından üniversitenin kapısına kadar eli sopalı bekçiler nöbet tutuyor. Hastaneden adliyeye kadar bir bekleyiş var emniyet için. Trafik lambalarından ev ve işyerlerine kadar kamera-

lar mevcut âsâyiş için. Saymakla bitmeyen bu sıkıntının temelinde yatan gerçek, insandır. **İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!** diyen Şeyh Edebâlî, bu sözü boş yere söylememiştir. Medîne'de İslâm devletini kuran Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz, Mekke'de îmanla yoğurduğu Ashâb-ı Güzin'le yapmıştır bu inkılâbı. Mekke'nin fethi; Mekke'de açık küfürden îmâna, Medîne'de Tevhid'le ihsâna yönelen kutlu erlerle olmuştur. İstanbul'un fethi, ordunun içindeki yetmiş velî ile olmuştur. Bütün fetihler, Çanakkale, İstiklâl harbi, bütün fetihler ordunun helâl ve harâma riâyetiyle gerçekleşmiştir. Bir misvak sünnetinin terkinin, Hz. Ömer (ra) hezîmetin sebebi olarak açıklamıştır.

İçte ve dışta sulh, insanla başlar. Hz. Ebubekir (ra)'in devrinde mahkemeye bir dâvâ gelmemiştir. Yüz yıllarca devâm eden Osmanlı döneminde, el ve baş çok az kesilmiştir. Kesilen kol ve uçurulan başın çoğu da müslüman olmayan kesimdendir. İmam Hatipler'de ve Kur'ân kurslarında kargaşanın hiç yok denecek boyutta olması, insanın ıslâhına bağlıdır. Medresede faydalı ilim, tekkede irfanla yetişen halk, mü'min kardeşini kendi şahsına tercîh ediyor. Rabb olarak Rabbini (cc), Din olarak İslâm'ı, Resûl olarak Aleyhissalât ü Vesselâm'ı seçen toplumda çözüm vardır.

Sonuç Aynı

Vaktiyle elde edilen bilgi birikimi, tecrübeyle elde ettiğim kazanımları sizlerle paylaşmak istiyorum. Sâmi Ramazanoğlu (ks) ve Hacı Hasan Efendi'nin (ks) yirmi beş yılına biiznillâhi Teâlâ vâkıfım. Hem onlarda, hem de geçen Peygamber ve sâdât-ı kiramda şunları müşâhede ettim. Devrine göre geliş yetenekleriyle birlikte, geçirdikleri süreçte karşılaştıkları güçlükler hep aynı.

Hak olan kelâmlar kendilerine dokununca, grup oluşturup fetvâ mercii oldular. İnfak ve namaza yaklaşmadıkları söylenince Ebu Cehl'e, **“Sonra da salına salına ehline (kendî fikrine uygun düşenlere) gitti.”**¹ âyetiyle, aksi görüşler serdettikleri bildirilir.

Münkirler tarafından hep yalanlandılar. **“Onlardan evvel Nuh kavmi yalanladı.”**²

1 Kıyâme, 75/31-33.

2 Kamer, 54/9.

Sıdk, emânet, fetânet, tebliğ ve ismet sıfatlarıyla mevsuf Peygamberler (Aleyhimüsselâm) basit bir kimse gibi görüldüler. **“İçimizden bir insana mı tâbi olacağız?”**³

Peygamberimiz'e (sav), 'Onun bizden ne farkı var?' denildi. **“Yemek yiyor ve çarşılarda yürüyor.”**⁴

Arştan inen Kitâb-ı Kerîm'e, 'Bu onun sözü değildir. Eskilerin masallarıdır. Ona yazdırılıyor, o da bize söylüyor.' isnâdında bulunuldu. **“Ve o, öncekilerin masalları, onları yazdırtmış da sabah akşam okuyor, kendisine onlar okunuyor dediler.”**

Şâir, kâhin, geçmişten veya gelecekte haber verdiği inanan, vehim ve zanda bulunarak insanları aldatan kişi denildi. Sâhir, aldatan, göz boyayan, hîle yapan birisi diye söylendi.

“Muhakkak ki o, gerçekten Kerîm Resûl'ün sözüdür. O bir şâirin sözü değildir. Ne kadar az îmân ediyorsunuz? Ve bir kâhinin de sözü değildir. Ne kadar az tezekkür ediyorsunuz. Âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.”⁵

Bu iftirânın kaynağı, kibir ve hasedliktir. **“Âyetlerimizi yalanlayanlar ve onlara îmân etmeyi kibirlerine yediremeyenler var ya! Onlara gök kapıları açılmaz ve deve iğne deliğinden geçinceye kadar cennete giremezler. İşte biz, suçluları böyle cezalandırırız.”**⁶

Kâbil'in Hâbil'i, kardeşlerinin Yûsuf'u (as) öldürmesinin sebebi hasedliktir. **“Allah Teâlâ'ya yaklaştıracak kurban sunmuşlardı, (kurban) ikisinin birinden kabûl edilir ve**

3 Kamer, 54/24.

4 Furkân, 25/7.

5 Hâkka, 69/40-43.

6 A'raf, 7/40.

diğerinden ise kabûl edilmez. (Kurbâkı kabûl edilmeyen) “Seni mutlakâ öldüreceğim” dedi. O da, “Allah sâdece takvâ sâhiplerinden kabûl eder.” dedi.”⁷

“Yûsuf’u öldürün. Yâhud onu (uzak ve ıssız) bir yere atın ki babanızın teveccühü yalnız size münhasır olsun ve siz ondan sonra sâlih bir zümre olasınız.”⁸

Peygamberler yumuşak davrandılar. “Şimdilik sen aldırış etme, (onlara karşı) güzel (ve tatlı muamelede) bulun.”⁹

Mahzun olup üzülmediler. “Sabret! Senin sabrın sâdece Allah ile dir (Allâh’ın tasarrufu ile dir). Onların yüzünden mahzûn olma ve onların kurdukları tuzaklar sebebiyle sıkılma (sıkıntı içinde olma). Muhakkak ki Allah, takvâ sâhipleri ile berâberdir. Ve onlar, muhsinlerdir.”¹⁰

Görevlerini yerine getirip, zorlamadılar. “Bizim üzerimize (düşen vazife) apaçık tebliğden başkası değildir.”¹¹ “O halde (Resûlüm), öğüt ver. Çünkü sen ancak öğüt vericisin. Onların üzerinde bir zorba değilsin.”¹²

İknâ yönüne gittiler. “Allah kendisine mülk (hükümdarlık ve zenginlik) verdiği için şımararak Rabbi hakkında İbrâhîm ile tartışmaya gireni (Nemrut’u) görmedin mi! İşte o zaman İbrâhîm: Rabbim hayat veren ve öldüren dir, demişti. O da: Hayat veren ve öldüren benim, demişti. İbrâhîm: Allah güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen

7 Mâide, 5/27.

8 Yûsuf, 12/9.

9 Hicr, 15/85.

10 Nahl, 127-128.

11 Yâsîn, 36/17.

12 Gâşiye, 88/21-22.

de onu batıdan getir, dedi. Bunun üzerine kâfir apışıp kaldı. Allah zâlim kimseleri hidâyete erdirmez.”¹³

Söz dinlemeyenlerden uzaklaştılar. “(Resûlüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve câhillerden yüz çevir.”¹⁴

Küfre karşı çetin, mü’minlere karşı mütevâzi oldular. “Onlar mü’minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurludurlar.”¹⁵

Îrâdelerini Rabbimize teslîm edip, onun dışında hiçbir şeyden etkilenmediler. “Eğer seninle çekişip tartışırlarsa, de ki: “Ben, bana uyanlarla birlikte kendimi Allah Teâlâ’ya teslîm ettim.”¹⁶

Hedefleri, iki esâsa, Kur’ân-ı Kerîm’e ve Sünnet-i Seniyye’ye sarılmak oldu. “Ben size iki şey bıraktım ki, onlara sımsıkı sarılıp tutduğunuz müddetçe, kat’iyyen sapıtmazsınız. Birisi Allâh’ın kitâbı, diğeri ise Resûlullâh Aleyhisselâm’ın sünnetidir.”¹⁷

Enbiyânın ve Vâris-i Enbiyâ olan ulemânın tavrı, Peygamberimiz’in (sav) tavsiyesi olan şu dokuz esastır:

- 1- Allah’tan kork.
- 2- Âdil ol.
- 3- Kanâat ehli ol.
- 4- Zulmedeni affet.
- 5- Gelmeyene git.
- 6- Vermeyene ver.
- 7- Konuşman zikir olsun.
- 8- Susman tefekkür olsun.
- 9- Bakışın ibret için olsun.

13 Bakara, 2/258.

14 A’raf, 7/199.

15 Mâide, 5/54.

16 Âl-i İmrân, 3/20.

17 Tirmizî, Menâkıb. 31.

